

Jó Pajtás

2019. IV. 11.

73. évf., 13. szám

Népzenei tehetségek:
Makkai Eszter
Temesvárról

XXXIV. SZÓLJ, SÍP, SZÓLJ!

De jó, hogy ilyen sokan vagyunk!

PETŐFI SÁNDOR ISKOLA, ÓBECSE

A grund a miénk

DÖNTS OKOSAN

Dohányozni vagy nem – ez itt a kérdés!

POSZTER A MAGYAR KÖLTÉSZET NAPJÁRA

Kortárs magyar költők arcképcsarnoka

ZABHEGYEZŐ

Alvás-idő

Amint kilábalok a tavaszi fáradtságból, rögtön a nyári bágyadság vesz rajtam erőt, ezután az őszi kimerültség miatt vagyok folyton álmos, de a téli fáradékonyság és aluszékonyság sem jobb mindezeknél. Aludni és kipihentnek lenni rettentő jó (és egészséges!) dolog. Vannak, akik egészen jól értenek a durmoláshoz, szundizáshoz. Én sziesztában vagyok világbanok, fél óra heverészás ebéd után, és új emberként ébrednek.

Alvási szokásaink alapján kétféle embert különböztethetünk meg (ha hiszünk az efféle beskatulyázásban): pacsirta és bagoly típusúakat. A pacsirtáknak nem okoz gondot a korai kelés, könnyen ébrednek, mondhatjuk, hogy a tyúkokkal fekszenek, a kakasokkal kelnek. Ha még nem elég a madaraktól, akkor ejtsünk néhány szót a baglyokról is, akik éjjel sokáig dolgoznak/tanulnak, esetleg olvasnak, azután reggel nehezen kelnek. A rendszeres és elegendő alvás létszükséglet, akár bagoly, akár pacsirta az ember. Persze néha annyira izgalmas az ébrenlét, hogy nem akarjuk elpa-

zarolni alvásra. Olykor pedig egy istenért sem kelnénk fel az ágyból. Az Amelie csodálatos élete című francia filmben egy szereplő élete összes alvással töltött idejét egyszerre akarja letudni, hogy utána már örökké ébren maradjon.

Az alvás kérdése titeket is érint, nem csak azért, mert az iskolák többségében két váltásban jártok tanításra, hol délelőtt, hol délután, hanem az óraátállítás miatt is. Bizonyára tudjátok, hogy a világ sok országa kétféle időszámítást alkalmaz: nyárit és télit. Eredetileg azért vezették be a nyárit, hogy az emberek ébrenléte a nappali világossággal essen egybe, így spórolhassanak. Ma már annyira átalakult a világ, hogy ez az energiamegtakarítás nem jelentős. Éppen ezért szeretnék eltörölni a kétféle időszámítást. Már csak a kérdés marad: melyik legyen általános? A téli vagy pedig a nyári, amely idején egy órával korábban kell kelniük, cserébe este tovább élvezhetjük a nappali világosságot?

Herédi Károly

AJÁNDÉK

Kortárs költők arcképcsarnoka

Lapozd fel újságunkat, és fogadd szeretettel ajándékunkat, melyet a magyar költészet napjára készítettünk! A borító belső oldalain válogatást találsz azoknak a Kárpát-medencében, sőt azon túl élő költőknek a portréiból, akik kortársaink, és költeményeik az utóbbi években fel-felbukkantak lapunk hasábjain, legtöbbször pont itt, a 3. oldalon.

Reméljük, a posztert az iskolában is hasznosítani tudjátok, és ezáltal kissé közelebb kerül hozzátok a kortárs magyar költészet.

Válogatásunk egyik fő nehézsége az volt, kit kihagyni az arcképcsarnokból, minthogy igazán terebélyes a magyarországi verselő palettája. Végül úgy döntöttünk, hogy a Magyar Szó fotóarchívuma és az internet segítségével megmutatjuk azokat a ma élő költőket, akiknek a verseivel már találkozhattok lapunk hasábjain, a következő években pedig – ha igény mutatkozik rá – újabb arcképcsarnokot is megjeleníthetünk, újabb költészetnap ajándékként.

A poszter mellett figyelmetekbe ajánlom a 6. oldalon található költészetnap alkalmi oldalt és természetesen irodalmi rovatunkat, az Iránytűt is (13. oldal), mely Tandori Dezső idén februárban elhunyt jeles költő gyöngyszemeire irányítja a figyelmünket.

Ízlelgessük a verseket! Ma különösen.

Nagy Magdolna

NYUSZIVÁRÓ NYEREMÉNYJÁTÉKUNK

Kire mosolyog a szerencse?

A jövő hét már a húsvét jegyében telik, és az sem mellékes, hogy újra egy kis szünet elé nézünk. Amikor március elején meghirdettük tavaszi-húsvéti nyereményjátékunkat, magunk sem hittük, hogy ilyen gyorsan elérkezik a sorsolás ideje. Pedig a múlt héten megjelentettük az utolsó, 5. szelvényt is, reméljük, mind az ötöt összegyűjtöttétek, kivágtátok, postáztátok és ha még nem is, de legkésőbb péntekig megérkezik szerkesztőségünk címére. Ígéretünkhöz híven ugyanis április 12-éig várjuk küldeményeiteket, majd megejtjük a nyereményhúzást.

A nyertesek névsorát az április 18-ai dupla számunkban tesszük közzé, a nyereményt pedig igyekszünk húsvét előtt kézbesíteni, hogy a fészekbe kerülhessen.

Mi a nyereményjáték téje? Két Huawei-tablet, két értékes számítógépes tasztatúra, két számítógépes rajzceruza, két értékes könyv és két, fél tanévre szóló Jó Pajtás-előfizetés.

Meglátjuk, kire mosolyog a szerencse ezúttal.

A jövő héten dupla szám

Április 18-án, a jövő héten dupla terjedelemben jelenik meg a Jó Pajtás, tekintettel arra, hogy hosszabb időre szól. A lap ára 100 dinár lesz.

A húsvéti és a munka ünnepe miatti tavaszi tanítási szünet idejére lapunk is „elnémul”, majd május 9-én jelentkezünk újabb lapszámmal.

Weöres Sándor

Valse triste

Hüvös és öreg az este.
Remeg a venyige teste.
Elhull a szüreti ének.
Kuckóba bújnak a vének.
Ködben a templom dombja,
villog a torony gombja,
gyors záporok sötétben
szaladnak át a réten.
Elhull a nyári ének,
elbújnak már a vének,
hüvös az árny, az este,
csörög a cserje teste.
Az ember szíve kivásik.
Egyik nyár, akár a másik.
Mindegy, hogy rég volt vagy nem-rég.
Lyukas és fagyos az emlék.
A fákon piros láz van.
Lányok sírnak a házban.
Hol a szádról a festék?
Kékre csípi az esték.
Mindegy, hogy rég vagy nem-rég,
nem marad semmi emlék,
az ember szíve vásik,
egyik nyár, mint a másik.
Megcsörren a cserje kontya.
Kolompol az ősz kolompja.
A dér a kőkényt megeste.
Hüvös és öreg az este.

Petőfi örök – Óbecsén is

Megünnepezték az iskola napját a Petőfiben

Az óbecsei Petőfi Sándor iskola naptárában március 27-e piros betűs ünnep: iskolanap. A kultúrkör színháztermében ünnepeltek. A szépen földszített színpad, a magyaros motívumok mindenki tetszését elnyerték.

Templomok és iskolák című versét, majd Balog Virág Zsolt igazgató szövegét az egybegyűltekhöz. A szerb tagozatos csoportok egy hangulatos énekes játékkal köszöntötték az iskolát, a csodálatos világról, a szép szavakról, az örömről dalolva.

A szavalókórus

Krisztián és Saška műsorvezetők szólaltak meg elsőként, bejelentették, hogy ünnepelni jötünk, de nem az utolsó születésnapot.

– Meggyőződésünk, hogy iskolánkban még sokáig folyik majd oktató-nevelő munka itt, az Alsóvároson. És sok diáktársunk, utódunk fog még itt tanulni névadónkról, Petőfi Sándorról, a Tiszáról, Mátyás király igazmondó juhászáról, a király bölcsességéről és sok egyébéről, amit mindenkinek tudnia kell – mondták.

A műsor címéül a Petőfi örök – ismert, a jelen helyzetben különösen sokatmondó – gondolatot választották, bízván, hogy a forradalmár költő halhatatlanságához hasonlóan ez az iskola is megmarad.

Mint ismeretes, az elmúlt hetekben, hónapokban az iskolát és egész Óbecse települést lázban tartotta az a kezdeményezés, hogy létszámcsökkenés miatt bezárják az intézményt, és a diákokat, tanáraikat a község más iskoláiba irányítják. A javaslat ellen sokan felemelték szavukat, a felnőttek aláírásgyűjtésbe fogtak, a vajdasági magyar politikum is az iskola megőrzése mellett állt ki. Az összefogásnak remélhetőleg meglesz az eredménye, az iskolanapi műsorra azonban kétségkívül rányomta bélyegét a hetek óta tartó hangulat.

A gazdag alkalmi műsorban a tanintézmény énekkara elénekelt az iskola himnuszát, Herbatényi Zalán pedig elszavalta Reményik Sándor

Kihirdették a Miért különleges a Petőfi iskola? című irodalmi pályázat eredményét is. Az alsós díjazottak: 1. Kovács Lilla, 2. Kisutcai Ivett, 3. Varnyú Leona, különdíjat kapott Kovács Nikolett. Az 5–6. osztályosok közül: 1. Kaszás Korina, 2. Gál Noémi, 3. Szaniszló Dominik, különdíjat kapott Ördög Gabriella. A 7–8. osztályosok közül 1. Budai Szabina, 2. Ördög Tímea, 3. Tarján Orsolya, különdíjas Bogdán Árpád.

A képzőművészeti pályázat legsikeresebb alkotásait a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör előcsarnokában állították ki. Az 1–2. osztályosok közül 1. Butás Petra, 2. Klíma Babett, 3. Kádas Dávid. A 3–4. osztályosok közül 1. Farkas Larissa, 2. Deák Dominik, 3. Koncz Villő. Az 5–6. osztályosok korcsoportjában 1. Kopasz Noémi, 2. Visovszki Márk, 3. Makra Ernő. A 7–8. osztályosok közül 1. Ördög Dianna, 2. Szloboda Gabriella, 3. Rác Alexandra.

Elkészült a Figyelő is

A díjazottak

Népdalokat énekeltek a negyedikesek

A grund a miénk

Nagy a világ, az égig ér,
De van ez a föld, ami kezünkbe fér.
Itt nevet a nap sugara ránk,
Rajzol egy pályát a deszkapalánk.

és a tél és a nyár,
és a fák, az akác,
és a kert és a ház
és a házból a srác,
te meg én,
ugye szép,
soha nem szakadunk,
gyere mondd, hogy a grund mi vagyunk.

Álljunk bele, ha kell,
Bármi jöjjön is el
Legyen szabad a grund.
Véssük ide ma fel,
Hogy megmarad ez a hely,
Vagy egyszer belehalunk.

Nagy a világ, és rá se ránt,
Hogy errefelé a követ ki veti rá.
Ha közel a vész, nem remeg a szánk,
Le fogjuk győzni, nekünk ez a hazánk.

Innen el soha nem szaladunk,
gyere, mondd, hogy a grund mi vagyunk.

Álljunk bele, ha kell,
Bármi jöjjön is el
Legyen szabad a grund.
Véssük ide ma fel,
Hogy megmarad ez a hely,
Vagy egyszer belehalunk.

Mért félénk, mért élénk,
ha nem egy álomért.
Mért félénk, mért élénk,
ha nem egy álomért!

Végezetül nagy sikert aratott a záróműsorszám, amikor a diákok és tanárok, tanítók együtt léptek föl a színpadon. A grund a miénk című dalt énekeltek (lásd a kerestet), gitáron Szaniszló Dominik, zongorán Koncz Antónia kísért, a közönség pedig állva tapsolt.

Koncz Erzsébet

XXXIV. SZÓLJ, SÍP, SZÓLJ!

De jó, hogy ilyen sokan vagyunk

Hihetetlen, de igaz: soha ennyien nem léptek fel az általános iskolásokat megszólító legnagyobb vajdasági népzenei rendezvényen, a Szólj, síp, szólj!-on, mint idén. Ez volt a 34. rendezvény, melyet hagyományosan az Újvidéki Rádió M Stúdiójában rendeznek meg. A zsűri egyéni és csoportos fellépők teljesítményét értékelte, amit bronz, ezüst, arany vagy kiemelt arany minősítéssel díjazott. A fellépők Vajdaság számos helységéből érkeztek. A több mint hatszáz résztvevő 132 műsorszámot mutatott be. Nem csoda, hogy várakozniuk is kellett az előadónak, míg sorra kerültek, de emiatt nem hallatszódott zokszó. Ezt az árulkodó gyermeksohajt viszont „elcsíptük”: De jó, hogy ilyen sokan vagyunk!

A növekvő létszám, színvonal mindenképp közösségünk tükörképe, de dicséri a szervezőket is: a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületét és az Újvidéki Rádiót.

A versengés egyik helyszíne a stúdió

Szabó Gabriella szervezőt is büszkeséggel tölti el, hogy ennyire népszerű a népzene a felnövekvő nemzedék körében. Mint elmondta, az idei volt a huszonötödik általa szervezett vetélkedő, mely az Újvidéki Rádió keretében működő egykori Gyermekrádió szerkesztőségéből indult és fejlődött.

– A népi örökségünk iránti érdeklődés nem csökkent a háborús időszakban sem, akkor a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete felkarolta. A majd négy évtizedes történet során eleinte hangszalagra rögzítették a gyermekek énekét, ezek közül választották ki az arra érdemesnek tartott felvételeket, és csak a kiválasztottak énekeltek a rádióban. Később a sok száz jelentkező számára Vajdaság öt helyszínén elődöntőket szerveztünk, és ezek nyertesei jöttek el az újvidéki döntőre. Majd visszaesett az érdeklődés, és akkor eldöntöttük, hogy egy teljes napot szánunk a versenyre, és két stúdióban minden jelentkezőt meghallgatunk. Most is e módon zajlik

Főpróba az M Stúdió bejáratánál

Adai lányok

a vetélkedő, és nagyon valószínű, hogy a megnövekedett részvételnek köszönhetően ismét elődöntőket kell szerveznünk. Az előadók teljesítményét a népdalvetélkedő kitalálója, a Gyermekrádió egykori munkatársa, **Borsi Ferenc** citeraoktató, **Nyitrai Marianna**, **Csizmadia Anna** és **Szabó Annamária** népdalénekesek, **Kelemen Zsolt** brácsás, citerás, citeraoktató, tanár és **Árendás Péter**, a Zeneakadémia tanára, népzeneész bíralták el. A folyamatosság vonatkozásában örömmel mondhatjuk, hogy a zsűri tagjai között olyan fiatalok is vannak, akik résztvevői voltak egykor a versenynek – mondta többek között a főszervező.

Több mint három évtizedig csak vajdasági gyermekek vettek részt a vetélkedőn, tavaly először a határainkon túlról is érkeztek fellépők. Tavaly Kárpátaljáról, Horvátországból és Moldvából jöttek versenyzők, idén az erdélyi Temesvárról két, Kárpátaljáról pedig négy fellépő érkezett. Címoldali felvételünkön **Makkai Zsuzsanna Eszter**, az egyik temesvári diáklányt láthatjátok, aki **Tamási Emese** tanító vezetésével és **Nagy Edinával**, a Százszorszép Néptáncgyűttes tagjával az egyéni előadók csoportjában lépett fel. Szép élményekkel gazdagodva térhettek ők is haza.

N-a

Fotó: Dávid Csilla, Nagy Magdolna, Makkai Zoltán
Címoldali felvétel: Nagy Magdolna

A temesvári különyt: Nagy Edina, Tamási Emese tanító és Makkai Zsuzsanna Eszter

ÁPRILIS 11-E, A MAGYAR KÖLTÉSNET NAPJA József Attila és a líra ünnepe

Idestova 55 éve, 1964 óta József Attila születésnapján, április 11-én ünnepeljük a magyar költészet napját. Ebből az alkalomból minden évben irodalmi előadóestekkel, könyvbemutatókkal, költőtalálkozókkal és szavalóversenyekkel tisztelegnek a magyar líra előtt. Gyakran diákok vagy éppen a ma is élő szerzők tolmácsolják a költeményeket. Az ünnephez és a hozzá kötődő rendezvénysorozathoz mi a magunk módján járulunk hozzá: poszterünkön a magyar költészet korunkban is alkotó néhány, egészen pontosan 32 alakjának portréjával találkozol, akiknek a verseit minden bizonnyal már korábban olvashattad lapunkban.

A költészet napját 1998-ban tizennégy költő úgy ünnepelte meg, hogy közösen írtak egy szonettkoszorút (a szonettkoszorú ugyanis 14 szonettből áll). Noha a költészet napját József Attila születéséhez kötjük, április 11-én született Márai Sándor is, 1900-ban. József Attila a magyar költészet egyik legkiemelkedőbb alakja. Budapesten, Ferencvárosban született 1905. április 11-én.

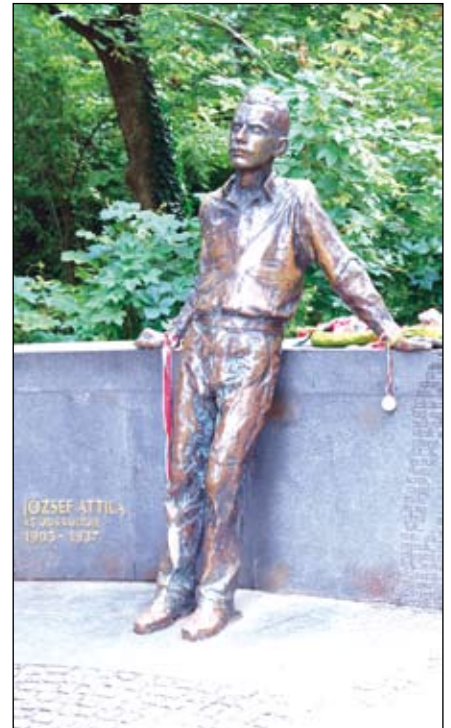
Hatodik gyermekként jött a világra, három testvére még az ő születése előtt meghalt. Apja

elhagyta a családot, anyja kénytelen volt nevelőszülőkhöz adni, ahol Pistának szolgáltatták. Nevéhez ragaszkodva, olvasott Attila hun vezérről, ez keltette fel érdeklődését az irodalom iránt. Három év után visszakerült édesanyjához, keményen dolgozott már egészen kisgyermek korától. Édesanyja korai halála megviselte, nővére és annak férje nevelte fel, járatták iskolába. A Szegeden élő Juhász Gyula ismerte fel József Attila költői tehetségét, és melléállt. Támogatásával jelent meg 1922-ben első verseskötete, amikor József Attila még csak 17 éves volt. Verseit megjelentették a helyi lapok, illetve a Nyugat is. „Csodagyereknek tartottak, pedig csak árva voltam” – írta később önéletrajzában. Országos ismertséget Nem, nem soha! című versével szerzett.

Magyar–francia szakos tanárnak kezdett tanulni a Szegedi egyetemen, ahonnan Horger Antal nyelvész versei miatt eltanácsolta. Ezután Bécsben majd Párizsban járt egyetemre. 1927-ben tért vissza Budapestre, barátságot kötött számos költővel és íróval, műveit folyóiratok közölték, azonban állandó munkája nem volt. Nem volt szerencsés a szerelemben sem, lelki gyötrődések kísérték éveken át, mindezt azonban a tankönyvekben, lexikonokban, az interneten elolvashatjátok. Fontos még elmondani, hogy 1935-ben a Szép szó szerkesztője lett, ez volt első rendes munkahelye. Utolsó verseskötete azonban nem volt sikeres, s ez megviselte. 1937-ben újabb viszonzatlan szerelemre lobbant, és miután törekény egészségi állapotán a szanatórium sem segített, nővére balatonszár-

szói panziójába került. December 3-án vesztette életét, amikor máig tisztázatlan körülmények között a vonat alá esett.

Költészete páratlanul gazdag, a mai kor emberét is megszólítja. Ismerkedjetelek vele és más költőinkkel is!

Az Óda költőjének egész alakos szobra a Miskolc közeli Lillafüreden, a vers keletkezésének helyszínén

Szavalóverseny az újvidéki Petőfiben

Tizenkettedik alkalommal rendezték meg az újvidéki Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központban a Petőfi Sándor szavalóversenyt. Az idén is meglepően szépszámú általános és középiskolás diák, továbbá egyetemista nevezett be, a versenyen bármelyik magyar költő versével felléphettek. **Ladistry Melinda**, a központ vezetője elégedettségének adott hangot a nagy érdeklődés miatt: 89 diák és egyetemista érkezett Vajdaság szinte minden tájáról.

Az első versenykategóriában (első és második osztályosok) **Csevári Lara** (Kókai Imre iskola, Temerin) első, **Gombár Réka** (Kókai Imre iskola, Temerin) második, **Balyi Blanka** (Petőfi Sándor iskola, Újvidék) pedig harmadik lett. A 3. és 4. osztályos kategóriában első lett **Lovas Jázmin** (Thurzó Lajos iskola, Zenta), **Ikotin Hanna** (Kókai Imre iskola, Temerin) és **Kovács Dóra** (Petőfi Sándor iskola, Újvidék) pedig a második helyet osztották. A harmadik helyezésem is ketten osztottak: **Tojzán Dániel** (Petőfi Sándor iskola, Óbecse) és **Bába Kristóf**

(Petőfi Sándor iskola, Újvidék). A felsős diákok teljesítményét egy kalap alatt értékelték, első helyezést **Gombár Viktor** (Kókai Imre iskola, Temerin) ért el, második lett az ugyanebbe az iskolába járó **Lahos Andreász**, a harmadik pedig iskolatársuk, **Majoros Lara**.

A zsűrizés alatt az egybegyűlt tanulókat és kísérőiket: tanítókat, tanárokat, szülőket Toma Viktória hangulatos könyvbemutatóval szórakoztatta, miközben gitárjátékával, a Szél Jankó-könyvsorozat egyik-másik szereplőjének megszólaltatásával varázsolta el a közönséget.

Hetedik alkalommal díjazták a tehetségeket

Több kategóriában jutalmazta a Vajdasági Tehetségsegítő Tanács idén is a tanuló fiatalokat, azokat, akik tehetségükkel, kimagasló eredményeikkel és példamutató magatartásukkal kiemelkednek az általános és középiskolák, valamint a felsőoktatási intézmények tanulóinak soraiból.

A VII. Vajdasági Tehességgálát a szabadkai Városháza messzeföldön híres dísztermében tartották felemelő műsor keretében. A Magyar Nemzeti Tanács is hozzájárult a díjazott fiatalok támogatásához személyenként ötezer dinárral, bízva abban, hogy a jövőben egy egységes tehetségsegítő program részeként segíthetik majd a tudást, a tehetséget, amelyet a díjazottak képviselnek.

A márcusi rendezvényen kistehetségé kiáltották ki a következőket: Virág Réka (Alapfokú Zeneiskola, Topolya), Zabos Zsófia (Stevan Sremac Általános Iskola November 11. kihelyezett tagozat, Zenta), Rekecki Botond (Jovan Jovanović Általános Iskola, Magyararkaniza), Jaksa Dominika (Móra Ferenc Magyar Művelődési Egyesület, Csóka), Árok Anna (Jovan Jovanović Általános Iskola, Magyararkaniza), Erdélyi Nimród (Petőfi Sándor Általános Iskola, Hajdújárás), Zsigity Adriánó (József Attila Általános Iskola, Bácskertes), Bakos Réka (Kókai Imre Általános Iskola, Temerin), Kükli Klaudia (EmArt Képzőművészeti Műhely, Szabadka), Sziráki Emina (Arany János Általános Iskola, Oromhegyes, kihelyezett tagozat, Tóthfalu).

A gálaműsoron Lőrinc Tímea színésznő kapta a tehetséges fiataloknak járó díjat, Penováč Endre festőművészt és Kinka Rita zongoraművészt pedig tehetségnagykövetté választották.

Ahol fekvé eszik a banánt

Múlt pénteken állatkertben voltunk.

Miközben a tanterem felé mentünk, az egyik ketrecnél láttunk egy majmot, aki fekvé ette a banánt. Ezen mindenki nagyot nevetett. Utána bementünk a tanterembe. Volt egy magyar- és egy matekóránk. Azután sétáltunk egy nagyot, és megnéztük az állatokat. Nekem a páva tetszett legjobban.

Mindenki kifáradt.

Varga Polyák Boglárka, 1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Atlétikában kitűnők

Minden iskola sok „kincset” rejt, így az újvidéki József Attila Általános Iskola is, ahol kiváló atlétikatehetségek tanulnak. Nemrég Dortmundban, majd az Újvidéki Maratonon jegyeztek kimagasló sikert, de máris zajlanak az iskolabajnokságok, ahol várhatólag újra megragogatják tehetségüket: **Bezkorvajnij Teodóra** (8. osztály), öccse, az ötödikes **Bezkorvajnij Alex**, valamint **Vágó Teodor** (8.osztály). A három atléta az újvidéki Vojvodina színeiben edz, igen keményen. Következő számaink egyikében közelebből is bemutatjuk őket.

Magyarországi vendégek Palicson

A palicsi Miroslav Antić iskola március utolsó négy napján vendégül látta a hajdúdorogi Szent Bazil Görögkatolikus Óvoda, általános iskola, gimnázium, szakgimnázium, szakközépiskola és kollégiumiskola tanulóit és tanárait. A vendégek megismerkedhettek iskolánk munkamódszereivel, valamint Palics és Szabadka kultúrtörténeti nevezetességeivel – tudósít az iskola honlapja.

Az első napon Szabolcsi Beatrice és Arnold Ildikó néhány tanuló segítségével rövid előadást tartottak Palics és Szabadka turisztikai nevezetességeiről. Krivošija Feliks földrajztanár szintén előadást tartott, csillagászatból. Az oktató jellegű tartalmak mellett a tanulók különféle sporttevékenységekben is részt vettek, és ellátogattak a palicsi állatkertbe. A vendégek megtekintették Kosztolányi Dezső emlékeit a mai Svetozar Marković gimnázium épületében, a felújított Zsinagógát, a Városi Múzeumot, a kilátót a városháza tornyában, a Raichlepalotát, és végigsétáltak Szabadka központjában, ahol egy idegenvezető tártá eléljük a város történelmének, jeles személyeinek és épületeinek érdekességeit. A Lifka Sándor moziban megtekintettek egy filmet, ellátogattak a magyar oktatási központba. Őszintén reméljük, hogy szép élményeket szereztek mind Palicsról, mind Szabadkáról.

Esős vasárnap

Vasárnap testvéreimmel elmentünk a szentmisére.

Amikor indultunk, gyönyörűen sütött a nap. Megörültünk, hogy végre itt a tavasz. Anya mondta, hogy öltözzünk fel, mert nagyon csalós az idő. Mi ezt már nem hallottuk. Amikor vége lett a misének, meglepődtünk, mert elkezdett esni az eső. Elcsodálkoztunk, hogy egy óra alatt így megváltozott az időjárás. Minél jobban siettünk, annál jobban esett. Mire hazaértünk, teljesen átáztunk. Megszáritkoztunk, és csak bentről néztük a szakadó esőt.

Egész délután bent voltunk a szobában. Ezért nem szeretem az esős időt.

Deák Dominik, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Szerelmes letterem

Tavaly nyáron egy igen érdekes és jó hangulatú táborban vettem részt a Kátai-tanyán.

Bár sok barátot szereztem a táborban, mégis volt egy kialakult társaságunk, melyben hatan voltunk. A mi kis baráti társaságunkkal az ebédlőbe értünk, amikor megakadt a szemem egy fiún. A fiú tetőtől talpig fekete ruhában volt, és Adidas cipőt hordott. Az arca kissé hosszúkas volt, szeme barna, és fekete keretes napszemüveget viselt. A haja barna volt, és kissé belelógott a szemébe, épphogy csak látott tőle. Az ebédlőben egyedül ült az asztalnál, így megkérdeztem tőle:

– Szabad ez a hely?

– Igen, üljete le nyugodtan – válaszolta –, amúgy Máté a nevem.

Sorra bemutatkoztunk, és halk beszélgetésbe kezdtünk. Máté egyre jobban megismerte a társaságunkat és mi is őt. Megtudtuk róla, hogy hobbi gitározik, és egy zenekar tagja.

Kicsit elkalandoztak a gondolataim. Ekkor jöttem csak rá: szerelmes letterem.

Orosz Lúcia, 6. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Szerelem

*Mikor rád gondolok,
a szívem hevesen dobog.
Ha meglátlak,
a pillangók felszállnak.*

*Hogyha látom a mosolyod,
nekem az a legszebb dolog.
Ha a szemembe nézel,
én elpirulok, érzem.*

*Amikor egymásra nézünk,
minden úgy megszépül.
Te vagy, akire várok,
remélem, ez nem csak álom.*

Surányi Antónia, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A hobbim

Az én hobbim a lovaglás. 7-8 évesen kezdtem lovagolni egy pónilovon. Angélnak hívták, barna szőre volt, és ezt a nevet a korábbi gazdái adták neki. Először csak úgy mertem ráülni, ha tatám fogta, de később már magam is mertem. Amikor tatám eladta a pónilovat, nagyon szomorú voltam, de Angéla helyére vett egy tarka csődört és egy kancát. Tavaly pedig megszületett a kiscsikó, akit Cézárnak hívnak. Most már a nagy lovakat is merészen nyergelem, és a kocsikázást is nagyon szeretem. Ha kimegyek Németországba, akkor ott is szeretném folytatni a lovaglást. Lesz is rá lehetőség, mert ott van a közelben egy lovarda.

Nekem ez az egyik kedvenc sportom és időöltésem, mert nagyon szeretem a lovakat.

Kiss Petra, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

Egy este a családommal

Általában otthon van a család, de néha apa este elmege dolgozni, és egészen reggelig marad.

Amikor együtt vacsorázunk, mindig elmeséljük, milyen volt a napunk. Ezután elmegeyünk megfürödni, én nagyon gyorsan megfürdök, hogy aztán a pihe-puha pizsamámba bújjak. Miután belebújtam a pizsamámba, elindítok egy filmet, filmnézés közben pedig néha-néha irkálók a Viberen. Nincs olyan nap, hogy anya rám ne szólna, hogy most már ne írogassak és ne filmezzek. Ilyenkor előveszem a Robotház című könyvet, azt olvasgatom. Később fáradtan bebújok az ágyamba, és jó éjszakát kívánok, s elmondom az esti imát.

Rajšli Ádám, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

A kaktuszom

*Van egy pici kaktuszom,
Mindig csak egy kicsit locsolom.
Vödörben van a polcomon.
Napot se lát, jól tudom.
Kicsi, szúrós, nekem szép.
Hogy mekkora lesz, nem tudom még!*

Kis Botond, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

A park

Egy nap a főnököm megkért, hogy írjak a Nők Lapjába az újvidéki Futaki parkról. Nem tudom, hogy mennyire ciki, de én először nem tudtam, hogy hol van Újvidék.

Számomra ez teljesen mindegy volt, hiszen, mint egy jó újságíró, indultam is a helyszínre. A térképet nézegetve a Nikola Tesla utcai bejáratot választottam.

Az első pillanatban, amikor megérkeztem a parkba, minden kopár volt. A fákon még nem voltak levelek. A borús ég alatt még sötétebbnek tűnt a parkon uralkodó barna szín, melynek egyhangúságát a vidám, zöld fű törte meg. Jobb kéz felől ott volt a játszótér. Üresen állt, összefirkált csúszdával. Az egész parkon átvezető járda szélén is üresen álltak a furcsa módon egyben maradt padok. A játszótér mellett láttam három napkollektort, amiknek igazán megörültem. Már ide is eljutottak a természetes energiaforrások. Magányosan sétáltam tovább. Az út mellett piros bogyós bokrok virítottak. A piros és zöld cserjék vidám hangulatot adnak a parknak. Az út a tülevelű örökzöldekhez vezetett, melyek illata messziről érezhető volt. Ez az utacska a forgalmas Futaki útbá torkollott, amelynek már a parkban is hallható volt a zaja. Én már mentem volna haza leírni amit láttam, viszont arra lettem figyelmes, hogy a térkép szerint egy tóban állok. Én magam körül nem láttam vizet, de megörültem, mert megpillantottam egy kismadarat.

Végül elmentem a játszótérre, és egy csúszdán ülve megírtam a cikket.

Gyülvézi Hanna, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Az én falum: Horgos

Aleksandrović Lara, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Diákdal

Talpra osztály, hív a tanár
Itt az idő, most vagy soha!
Diákok legyünk vagy szabadok?
Ez a kérdés, válaszlatok! –
A tanárok istenére
esküszünk, esküszünk,
Hogy rosszak tovább nem leszünk!

Lusták voltunk túl sokáig,
sose jutottunk a tanuláshoz.
Tanáraink, kik értünk harcoltak
most már megnyugodhatnak.
A tanárok istenére
esküszünk, esküszünk,
Hogy tanárainkról mindig megemlékezünk!

Sehol egy okos ember
ki természetre tanulni mer.
Kinek drágább rongy élete,
mint a szülő becsülete.
A tanárok istenére
esküszünk, esküszünk,
Hogy a szülőkkel többet össze nem veszünk!

Roszsabb a szerb jegy, mint a magyar,
az év végi bizonyítvány is bizarr,
és mi mégsem tanulunk,
az internetért élünk-halunk!
A tanárok istenére
esküszünk, esküszünk,
hogy több rossz jegyet nem szerzünk!

Amikor én voltam otthon egyedül

Egyszer, amikor egyedül maradtam otthon, nagyon megörültem, mert enyém volt az egész ház. Örömben nem tudtam mit csinálni.

Egy idő után az a csend, ami körülött, már félelmetes volt. Kitaláltam, hogy zenével véget vetek a hangtalanságnak. Amikor a bentlét unalmas lett, kimentem. Megittam az állatokat, és játszottam egyet a kutyákkal meg a macskákkal. Ezután bementem, egyszer csak valaki kopogtat az ajtón. Megnéztem, hogy ki az, de csodálkozásomra nem volt senki. Pár perc múlva ismét kopogtattak, ezúttal mérgesebben. Kicsit félve leosontam, hát a postás állt az ajtóban. Végül rájöttem, hogy az első kopogtatás után elment megnézni a másik ajtót, hogy az hátha nyitva van. Szerencsémre nem a rendőrök voltak, mert egyszer ez is megtörtént, de akkor a szomszédomat keresték. A történetek után bementem és tévéztem. Utána megettem a kutyákat. Nemsokára hazajöttek a többiek. Elmeséltem nekik a történeteket, amire azt mondták, hogy csak én ijedek meg egy postástól.

Szeretek egyedül otthon, mert az enyém az egész ház az udvarral együtt. Na jó, az udvart az állatokkal kell megosztanom. Amióta idősebb vagyok, nem riadok meg, ha kopogtat a postás.

Csévári Roland, 7. osztály, Ivo Andrić iskola, Budiszava

Teknős a szigeten

Kocsis Melánia, 1. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Nekem is úgy mesélték...*

A nagyanyámat Baráth Erzsébetnek hívják, 62 éves, egy vajdasági kisvárosban, Zentán született, és ott is él. Férjnel van, két lánygyermek született a házasságban. Nagyi sokat mesélt nekem kiskoromban arról, hogy milyen volt az élet a szülei és a nagyszülei idejében.

A régi időkben az emberek tanyákon éltek. A tanyán voltak kutyák, macskák, disznók, birkák, az udvaron baromfi szaladgált, és elengedhetetlen volt a ló. Minden tanyán volt egy ló, amely a földművelésnél nagy segítséget nyújtott a háznak. Fürdőszoba nem létezett akkoriban, így lavórban tisztálkodtak és fürdöttek az emberek, mivel a víz még nem volt bevezetve a házba. Az asszonyok az ártézi kútra jártak vízért. Az udvarban is volt egy kút, de ott csak az állatok ihattak. Így meg kellett dolgozni a vízért. Amikor megérett a termés, és begyűjtötték azt, a családoknak takarékoskodniuk kellett a pénzzel, míg be nem ért a másik termés. A termést lovas kocsikon szállították haza. Hosszabb utakra is lovas kocsival mentek. Télen pedig a szánkót kötötték a lóhoz, és azzal közlekedtek a nagy hóban.

A karácsony nem volt ilyen díszes, mint manapság. Fogtak egy diót, és becsomagolták arany- vagy ezüstpapírba, ezt rakták a fára. Mellé sütöttek kekszet, és azt is elhelyezték a fán. Szegényes karácsonyok voltak, de mindig megünnepelték, a gyerekek pedig csak kis, szerény ajándékokat kaptak. Karácsony böjtjén fokhagymát, mézet és almát fogyasztott a család. Azt mondták, aki ilyet eszik, nem marja meg a kígyó, és mindig egészséges marad. Amikor megették az almát, fokhagymát, az asztalra került még a mákos tézsza vagy mákos kalács. Sok pénze legyen az embernek, úgy tartotta a babona, mivel a mák apró szemű, sok van belőle. Így a pénzből is sok legyen a következő évben. A gyerekek is szívesen ettek a mákból, hogy nekik is sok pénzüket legyen. Karácsony napján az emberek elmentek a templomba az ünnepi szentmisére, mire hazaértek, az ebéd elkészült. Együtt volt a család, ez volt a legszebb nap az évben. A nagyim nagyija is velük lakott, Ágnes néniük hívták. Ő bánati születésű volt, gyalog járt mindenhol, Adáról Padéra is. Még kerékpárja sem volt. A dédi mindenivel kedves volt, mosolyra derítette a szomorú embereket.

Disznóvágáskor összejött 4-5 család. Jó korán keltek, még mielőtt virradt volna. Az állatot leölték, és szalmában pörkölték meg. A reggelit a friss vérből és szalonnából készítették. Ebédre nagyon finom disznópaprikást ettek. Vacsorára töltött káposztát, mellé egy kis hurkát és kolbászt szolgáltak fel. A disznó belét kimosták, és abba töltötték bele a hurkát és a kolbászt. A nők hajnalig beszélgettek, a férfiak pedig kártyáztak, közben boroztak, pálinkát iszogattak.

Húsvétkor szintén összejött a rokonság. Nagypénteken nem volt szabad zsírosat enniük, állati eredetű. Voltak, akik annyira böjtöltek, hogy csak pattogatott kukoricát majszoltak. Szombaton megfőzték és elkészítették a sonkát, kolbászt és a tojást. Amíg nem jöttek fel a csillagok, nem volt szabad belőle enni. A család elment a templomba, és mire hazaértek, a csillagok is kigyúltak az égen, így már ehettek is belőle. Az ünnepi sonka mellől a torma sem maradt el. Általában otthon készítették el a tormát, és nagyon csípős volt.

Nagyimnak nem sok játékot vásároltak. Volt egy Zsuzska babája, amely nagyon nagy baba volt. Úgy nézett ki, mint egy igazi baba. Volt neki egy babakocsija is hozzá, azt tologatta mindenhol, közben mesélt neki. Volt két mesés könyve is, nagy becsben tartotta őket. Sokat játszottak a gyerekek kint a szabadban, zavarócskáztak, az utcán bújócskáztak, és mindent játszottak, ami csak eszükbe jutott. Késő estig kint játszottak az utcán, az udvaron. Sok gyerek vett részt a közös játékban. Nem volt televízió, csak egy rádió. Az utcában csak egy valakinek volt televíziója, oda jártak az utcabeli gyerekek, ha beengedték őket. Akkor mindenki nagy ámulattal figyelte a fekete-fehér dobozt.

Régen más volt az élet, boldogabban éltek az emberek, jobban figyeltek egymásra.

„Élj a jelenben, emlékezz a múltra, és ne félj a jövőtől, mert nem létezik, és soha nem is fog. Mert mindig csak a jelen van.” (Christopher Paolini)

Urbán Viktória, 5. osztály, Emlékiskola, Zenta

* III. díj az 5–6. osztályos kategóriában a Rákóczi Szövetség Zenta Községi Ifjúsági Szervezete által a magyar kultúra napja alkalmából meghirdetett fogalmazási pályázaton

Az internet három évtizede

Tim Berners-Lee 30 éve alkotta meg az internetet. Ma büszke rá, de hitetlenkedik, és szerinte aggódhatunk is érte. Berners-Lee szerint büszkék lehetünk rá, hogy mit sikerült kihozni ennyi év alatt az általa megalkotott internetből. Úgy látja, az eddigi eredmény veszályban van, mert a világháló hatalmas áttörés lett, és az életünk minden részét érinti. Éppen ezért a kormányok, nagy szervezetek és multinacionális cégek körében megfigyelhető, hogy ellenőrizni akarják a világhálót.

A beszámoló szerint a szakember úgy véli, alapvetőnek kell lennie az internetezés jogának.

Tim Berners-Lee 1989-ben a CERN részecskefizikai kutatóközpont munkatársaként dolgozta ki a world wide web alapjait. A szervezet 1993. április 30-án jelentette be, hogy a hálózat mindenki számára szabadon és ingyenesen elérhető lesz.

Tim harminc évvel ezelőtt

Mekkora helyet foglal el az agyban a nyelvismeret?

Az ember piciny gyermekként tanulni, majd beszélni kezdi a körülötte élők nyelvét. Hogy ez pontosan hogyan történik, még mindig rejtély a kutatók számára, de azt tudni, hogy jóval többet jelent, mint a szavak és definíciójuk szótárszerű tárolását. A szavak között létrejönnek asszociatív kapcsolatok, például a repüléshez kapcsolódhat a madár vagy éppen a szárny, esetleg a vörösbegy szó. Léteznek olyan információk, melyek megmondják az agynak, hogyan ejtsen ki egy szót, és hogyan használhatja vagy nem használhatja azt más szavakkal együtt.

A kutatók adatmennyiségre fordították le az agy nyelvire vonatkozó információkat tároló módszereit. Ehhez információelméletet használtak, az információk szimbólumrészletek segítségével történő kódolásával foglalkozó matematikai tudományterületet.

Kalkulációik során kijelölték az angol nyelv bizonyos aspektusait. Megállapították, hogy az emberek mintegy 50 fonémát – szavakat alkotó hangot – használnak, ezek tárolásához egyenként mintegy 15 bitre van szükség. Ezután a szavakat vették figyelembe, melyekből az átlagember becsléseik szerint nagyjából 40 ezret használ, melyekhez összesen mintegy 400 ezer bit „tárolóhelyre” van szükség. A nyelv ismeretéhez és használatához szükséges információkat 80 ezer bit felhasználásával tárol az agy. A szavak jelentésének tárolásához további 12 millió bitet, a mondattani információinak tárolásához 700 bitet használhat az agy.

Az így végeredményül kapott mennyiség – 1,56 megabájt – valóban egyetlen digitális fénykép tárhelyének is megfelel.

CSILLAGÁSZAT

Csillagfalók

A fekete lyuk kihunyt, összeroskadt csillag; anyaga olyan sűrűvé tömörödött, hogy a fényt sem engedi szabadon – írja a National Geographic legújabb számában, majd megállapítja: saját Napunk minden különösebb hűhó nélkül végzi majd be csillaglétezését. Tömege a csillagok között átlagosnak számít, így miután úgy ötmilliárd év múlva elfogy magjában a hidrogén, befejezi fúziós energiatermelését, ledobja külső rétegeit, magja pedig kompakt, forró és sűrű, földtöményi fehér törpévé zsugorodik.

Lefotóztak egy fekete lyukat

A Napnál tízszer nagyobb csillag már sokkal drámaibb körülmények között pusztul el. Külső rétegeit gigantikus szupernóvarobbanás közepette veti le, a kataklizma során néhány héten át a világegyetem legfényesebb objektumai között ragyog. Magja azután, a gravitáció szorításának engedve, általában alig 20 kilométer átmérőjű, szédítő iramban pörgő neutroncsillaggá töpped össze.

A neutroncsillag anyagából már egy kockacukornyi is egymilliárd tonnát nyomna a Földön; ha csak egy borsószemet dobánk a neutroncsillag felszínére, az iszonyatos gravitáció miatt atomrobbanással érne föl a becsapódás ereje. Hol van mindez attól az energiaözöntől, amely egy húsz naptömegnyi csillag halálakor szabadul föl! Ha a világegyetem történetének kezdetétől minden ezredmásodpercben fölrobbantottunk volna egy atombombát, mostanáig összesen nagyjából annyi energiát szabadítottunk volna föl, amennyi egy húsz naptömegnyi csillag összeomlásakor keletkezik.

Immár láthatóak a Szaturnusz gyűrűi közt megbújó miniholdak

Hegyek óriásiak lennének, holdnak viszont parányiak a Szaturnusz gyűrűi közt megbújó égitestek, amiket még a közelben elszárguldó Cassini űrszonda fényképezett le 2017-ben. A miniholdakról szóló tanulmány viszont csak márciusban jelent a Science tudományos lapban.

A holdakat Pan, Daphnis, Atlas, Pandora és Epimetheus névre keresztelték. A 8–116 kilométer átmérőjű holdak közt vannak gömbölyűek, krumpliformájúak és csészealj alakúak, és a gyűrűk közti szünetekben találhatók meg. A Cassini űrszonda pályafutása is ott, a gyűrűk közt ért véget 2017. szeptember 13-án, miután 13 éven át röpködött a Szaturnusz közelében. A tanulmány megerősíti azt az elterjedt vélekedést, hogy a Szaturnusz gyűrűi és holdjai ugyanabból az űrbéli testből származnak, és egy ütközés következtében szakadtak aprócska darabokra. A legnagyobb ilyen darabokból lettek a gyűrű holdjai, amelyek folyamatosan gyűjtik be a kisebb törmelékeket, ez a magyarázat a gyűrűk közti kihagyásokra.

Az öreg erdők fontossága

Ki gondolta volna, hogy különbség van az öregebb és a fiatalabb erdők élővilága között? Hát, bizony van! Az idős erdők ugyanis olyan növény- és állatfajoknak adnak otthont, melyek a fiatalabb, zárt erdőkben nem képesek megélni. Mégis pusztulnak, sőt már alig maradtak úgynevezett öreg erdők.

Vajdaságban főleg Szerémségben találni ilyet, ám ott is helyenként és olykor az árvíz pusztítja. Országos szinten jobb a helyzet, legalábbis ezt állítják a szakemberek, de közel sem jó. S így van ez az egész kontinensen. Az ng.hu írása szerint Magyarországon az ország erdőterületének alig két százalékát teszik ki az élővilág megőrzése szempontjából kulcsfontosságú, 120 évesnél idősebb erdők, melyek egyharmadát semmiféle természetvédelmi előírás nem védi.

A védett és fokozottan védett állami területen található öreg erdők több mint felén jelenleg is fakitermelés folyik. A legidősebb alföldi tölgyesek, a hegyvidéki bükkösök faanyagként történő hasznosítása veszélyezteti a biológiai sokféleséget, és alapvető közjóléti értékek megsemmisülésével fenyeget.

Magyarország erdeinek kevesebb mint 2 százaléka 120 évnél idősebb. A 200 évnél is öregebb erdő összterülete 186 hektár – ez néhány városi közpark összterületével azonos méret.

Miért hullatnak a krokodilok könnyet?

Már nagyon régen megfigyelték, hogy a Nílus mentén élő ragadozók, a krokodilok szemében könnyek jelennek meg, miután elfogyasztottak egy zebrát vagy antilopot. Vajon a nagy áldozatot siratják büntudatukban? Valószínűleg nem. A könny ugyanis a sómirigyek váladéka. A táplálékkal felvett felesleges só így választja ki az állat. Az óriásteknőcök sem a magukra hagyott tojásaikat siratják, amikor a tenger felé döcögnek. A megívott tengervíz felesleges sóját választják ki a sómirigyek, amelynek kivezetőcsöve a szemhéjra nyílik. Ehhez hasonlóan sótalánítja szervezetét szinte minden, tengervízet fogyasztó állat. (Sz-ny)

Bolygónk mindannyiunk felelőssége

Rekordév az ideai a Föld órája szempontjából: 2019-ben több mint 180 ország vett részt abban az akcióban, melyben egy órára jelképesen lekapcsolják a világítást, és ezáltal felhívják a figyelmet a természet megővésének és a biológiai sokféleség megőrsének fontosságára, és mindenkit cselékvésre buzdítanak.

A Föld óráján tehát minden év márciusának utolsó szombatján este világszerte lekapcsolják egy órára a nélkülözhető világítást, és áramtalanítják az elektromos készülékeket. A Földnek szentelt 60 perc célja az, hogy az emberiség tudatára ébredjen, hogy a fenntartható jövő megteremtése és bolygónk állapotának megővése mindannyiunk felelőssége.

A Föld Órája kezdeményezés segítségével Kenyában például 2030-ig egymilliárd facsmete

elültetésével vállalták, hogy helyreállítják az erdőborítást. Malajziában petíciót indítanak azért, hogy a tigrisek megővése nemzeti szinten napirendre kerüljön. Indonéziában 5 millió fiatal szeretnének ösztönözni a zöld életmód elsajátítására, Ecuador fővárosában, Quitóban a műanyagmentességről szóló törvény bevezetését sürgetik, Finnország pedig az ország lakosságának több mint egynegyedénél kívánja elérni, hogy fenntarthatóan étkezzen. (24.hu)

Nemkívánatos növények is vannak

Aki a virágot szereti, szinte nehezen fogadja el, hogy vannak nemkívánatos növények is. Pedig így van. Gondoljunk csak a gyomokra! A tudományak egészen pontos magyarázata van. Eszerint azokat a növényeket nevezhetjük nemkívánatosnak, melyek agresszívan terjednek, más kontinensekről érkeznek, és veszélyeztetik az eredeti, őshonos élővilágot.

Ha többről nem is, egy ilyen növényről már biztos hallottatok: ez az amerikai eredetű **parlagfű**. Az 1968-as Növényhatározó című kötetben még azt olvashatjuk e fajról, hogy ritka, adventív gyomnövény, amely terjedőben van. Húsz éve próbáljuk tűzzel-vassal irtani, de a belvárosi elhanyagolt parkoktól a parlagon hagyott szántókon és a kerteken át a zárt erdőkben haladó székérutak szegélyéig már mindenütt ott van, mert egy rendkívül agresszív gyomnövény.

A parlagfű agresszivitására egyrészt a számos ökológiai tényezővel szemben megnyilvánuló nagy tűrőképessége a magyarázat.

Ha nem ismernéd: ez a parlagfű

Egymagában azonban ez kevés lenne, ehhez kedvező szaporodásbiológiai adottsága is társul. Nagyszámú (egy-egy tővön néha több száz) apró fészekvirágzatában tömegesen érleli parányi kasszatterméseit, amelyeket könnyen felkap és széthord a szél. Agresszív terjedését elősegíti, hogy – mint a legtöbb bevándorló fajnak – az új hazájában nincsenek vagy csak nagyon kis számban vannak természetes ellenségei. A nemzeti parkokban igyekeznek az adott környék sajátos növényzetét ápolni, ilyen helyeken tehát nemcsak a parlagfű ártalmas, hanem például a **selyemkóró**, az akác, a bálványfa vagy a keskenylevelű ezüstfa is, amelyet sokan olajfának ismernek.

Rákos Sándor

A két kis vadkörtefa

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer a világon két kis magocska. Éppen egyformák voltak: egyik se volt se kisebb, se nagyobb, se jobb, se rosszabb a másiknál. Egyformán serénynek és jó szándékúnak is látszottak mind a ketten: alig várták, hogy a földbe jussanak, s kicsírázva, új életre ébredjenek.

Fütyülve, dudorászva jött az őszi szél, fölkapta a két kis magocskát, és vitte, vitte őket. Az egyik magocskát jó, kövér szántóföld mezsgyéjén ejtette le; a másikat továbbragadta, s végtére is egy igen meredek sziklafalhoz vágta. A magocska legördült a sziklafalon, és megállapodott egy kis mélyedésben a kiugró sziklaperemen.

Telt-múlt az idő, lehullott az első hó, és jó melegen betakarta mind a két magocskát.

Azután elolvadt a hó, tavasz lett, és kibújtak a földből az új hajtások.

Két kis vadkörtefahajtás vált a két kicsi magocskából. Az egyik dús földben, szél-nemjárta helyen nőtt, s jó meleg napocska cirógatta. A másik meg a szikla hátán tusakodott, s alig maréknyi föld táplálta, nap-nem-sütötte helyen, süvöltő szelek országútján.

A két kis magocska, magocskából lett kicsi hajtás, bármilyen messziről folyton csak egymásra gondolt. S mielőzt tehették, röpködő madárral, szálló szellővel üzenetet váltottak. Az a mag, amelyik a kövér földbe hullott, azt üzente testi-lelki barátjának, a sziklára hullott mag-nak:

– Én jól vagyok, nincs semmi bajom. A földcske táplál, a napocska süt, a süvöltő szél elkerül – igazán nem panaszkodhatom! Az a mag, amelyik a sziklára hullott, így válaszolt cimborájának:

– Nekem, pajtás, bizony kutyául megy a sorom. A sziklán nincs föld, amibe gyökeret verhetnék, a nap sem ér itt a vad szirtek árnyékában. Annál jobban meggyötörnek a süvöltő szelek: se nappal, se éjjel nincs tőlük nyugovásom!

Telt-múlt az idő: a tavasz nyárrá melegegett, a nyár ősszé hűvösödött, ősz téllé hidegedett, majd újra eljött a tavasz gyönyörű ideje. Röpködő madárral, szálló szellővel megint üzenetet váltott a két jó barát. A szerencsés azt üzente társának:

– Nekem már olyan vastag a törzsem, mint egy ember mutatója, magam olyan magas vagyok, hogy pipiskedés nélkül ellátok a harmadik szomszéd földjére is. Ha így megy tovább, versenyre kelhetek a legsudárabb kukoricaszárral! A sziklára hullott vadkörtefa így válaszolt testi-lelki barátjának:

– Bizony, testvér, az én törzsem alig vastagabb egy ma született csecsemő kisujjánál. S nem nőttem még akkorára sem, hogy kilátnék ebből a páraszos mélyedésből. Éhség csigáz, szomjúság epeszt, fázás remegtet. Belém csimpszakodnak a süvöltő szelek, hajlítgatnak, tördelnek, már-már el is sodornak – növekedés, versengés helyett nekem kapaszkodnom, folyton csak kapaszkodnom kell!

Megint elmúlt egy esztendő. Amikor a tavasz gyönyörűen kinyílt, röpködő madár üzenetet hozott a szerencsés vadkörtefától:

– Én vagyok a határ büszkesége! Törzsem karvastagságú, magasságom a napraforgókéén is túltesz. Virágaimtól elbódulnak a méhek, s azt ígéri: jövőre termést hozok. Rajtam teremnek majd a vidék legízesebb vadkörte! Repülő szelőlő szárnyán csakhamar megérkezett a válasz:

– Mostoha földben fogantam, s mégis megtartom magam. Semmi más egyébbel nem dicsekedhetem. Magasságom elbújhat a többieké mögött – igaz, háromszoros mélységbe eresztettem a gyökereimet. Törzsem is vékony, igaz, hogy szívóssá és hajlékonyra edződött a szelekkel vívott örökös küzdelemben. Virágom egy-kettő, ha nyílt, a méhek is messzire elkerülik ezt a hűvös, magaslati helyet. Termésem talán soha nem lesz – igaz, hogy porhanyóssá tettem, termővé varázsoltam magam körül a kietlen sziklaföldet! Fordult az esztendő kereké, nyár, ősz, tél újra elővillant, majd eltűnt ismét. Megint kivirult a tavasz. Fújtak a tavaszi szelek, fújdogáltak, de csak nem jött hír a szerencsés vadkörtefáról. Már szinte a nyár is beköszöntött, amikor egy fáradt, kedvetlen szellő üzenetet hozott tőle:

– Cimborám, cimborám, kedves jó hegyi cimborám! Jaj, hogy nekem milyen fekete tavaszon volt! Én virágoztam ki legelőször, pompás menyasszonyszínű szirmok lepték el gallyaimat, a rengeteg hízelkedő méh zümmögése valóságos zúgássá erősödött körülöttem – de jött egy üveges szemű, goromba hajnal, sziszegő fagyot terelt maga előtt: a fagy húsomba mart, s nekem végem lett! Elpergetek hófehér szirmú virágaim: csupaszon, megszegyenülve állok itt – oda

már az én termésem! Madár röpköd a fagyérte mezsgyé felé; vitte is már a választ a szomorú üzenetre:

– Baj, igen nagy baj, ami téged ért, kedves jó mezei cimborám! De gondold csak meg: évek telnek, évek múlnak az élők fölött, s hol ragyogó zöld, hol meg koromfekete színe van az esztendőnek. Te se búsulj hát, ne sirasd elpergetett szirmaidat! Inkább örülj, hogy gyöngyfehérek voltak, és úgy ragyogtak, mint a frissen hullott hópelyhecskék – lám, a hó is, bár elolvadt az idén, éppoly fehéren, éppoly puhán hulldogál jövőre ismét! Várd meg az új tavaszt: megint ragyognak majd a te hófehér szirmaid, megint izesednek a te várva várt gyümölcsök – amit én, szerető hegyi cimborád, forró szívvel kívánok is neked! Eljött az új tavasz. Szellőposta hozta gyors szárnyon a hírt: – Virágom, hegyi cimborám, hallod-e, virágom újra! Térült-fordult a posta, s már jött is a válasz:

– Örvend a szívem, mezei cimborám, a te örömdön! S üzenem: virágom én is! Végre kedvemre kivirultam! Gyors szárnyon újabb posta érkezett:

– Gyümölcsösödöm, hegyi cimborám, hallod-e, gyümölcsösödöm! Kicsit késett a válasz, míg egy szép napon mégis megjött:

– Örvend a szívem, mezei cimborám, a te örömdön; bár a szikla talpáig kellett leásnom a gyökereimmel, és a szelek fölé kellett kerekednem a törzsemmel, győznöm kellett föld és levegő minden gonosz szellemén előbb – gyümölcsösödöm én is, gyümölcsösödöm mégis, gyümölcsösödöm itt a hűvös, vad magason, süvöltő szelek országútján, sziklacács peremén is!

Medvék minden mennyiségben és más versek

Tandori Dezső költészetéből (korhatár nélkül)

A mackó mind kíváncsi

A mackó mind kíváncsi,
Mit is lehet kívánni!
Becsukják néha a fél fülük:
Mi lenne félig nélkülük!
S hallják a fél világot...
Ilyet is már ki játszott!
S mert semmi nem elég nekik,
A felét külön is élvezik.
Ki tudja, épp hol ülnek,
Ki tudja, épp mit néznek;
De mert örökké nézhetik,
Becsukják néha a fél szemük,
S csak képzelik
EZT AZ EGÉSZET!

Az ősök és a még ősebbek

A Kertben tudni szeretnénk,
Ki a játékmackók őse.
De valahogy nincs szerencsénk,
Mert:
ő se
meg ő se
meg ő se.
Hanem a koala-
Mackó, vagy kicsoda!
„Ausztráliában é!”
(Vagyis főleg szunyókál...
Már értjük: azért – vagy ezért! –
Nem leltük. Jó, hogy szóltál.)
„Ausztrália egy földrész.
Nem nehéz megtalálni:
Alul van a földgömbön.”
Kész.
Hát ezért kár volt jární.
Mert földgömb otthon is van!
És rajta a koala, az ő...?!
(Te tudtad? Én se tudtam.)
Ez egy kicsit erős!
Ez egy kicsit magas...
De ha felérjük is ésszel,
Mit kezdünk, már az igaz,
Egy ilyen üres földrésszel?
No persze, azzal együtt,

Van még mivel törődnünk.
Ha a gömböt megpörgetjük,
Hol közeli,
Hol távoli,
– HOL EZ AZ EGÉSZ KIS KOALA-MACI! –
Az ősünk.
Vagy valaki mégis téved?
S ez csak rokonság szála?
Ha nem élt még öt évet,
Ősebbek vagyunk nála.

A kis koaláról II.

A kis koala rossz diák;
Nem ismeri fel Ausztráliát.
„Mit tudsz Ausztráliáról?”
...Nem látja talán a fától.
Amit viszont mi tudunk a koalákról
(S aztán elbúcsúzunk)
A koala-mackó erszényes,
De roppant ritkán jut pénzhez.
Koala-lottón nyert pénz
Nem nehezíti az erszényt.
Nagyon is egyszerű okból:
Nincs még koala-lottó.
Mert ott csak az eukaliptusz-fák
E heti-leveleit húzkodják.

Doboz és tulipán

Kis medve jött a házba
Csokisdoboz-fedélen.
Egy tulipán lett a barátja –
Nem ritka barátság télen.
Egy fényes, hús ablakkal
Hamar összeismerkedtek.

Ott álltak éjjel-nappal,
De főleg: egymás mellett.
A tulipán tudta: a medvét
Mért hívják Kis Doboznak...
De még így sem hihették
A kinyitást ekkora rossznak.
Kinyitottuk... Ő is várta!
De attól fogva folyton
Feküdni kellett: állva
Potyogott belőle a bonbon.
A tulipán nyugtalan lett
A fekvő beteg láttán.
Nem érzett többé kedvet
Semmihez az ég-világán.
Mi nyomban megigértük:
„Álltok még egymás mellett!”
S ők azt felelték: „Kérjük,
Siessetek valamelyest.”
A csokit sietve megettük,
De a tulipán lehullott...
Most már feketnek együtt
– Vagy: most megint csak feketnek! –
Kis Doboz s benne a Szirmok.

Nappali sötétség

Karácsonyra a kismedvék
Szoba-Villanófényt kaptak.
A szerkezetét kiismerték,
Egész nap villogtattak.

Húsz tucat villanás alatt
Kiforrt a medve-ítélet:
Új fényben látjuk a dolgokat,
De valahogy több sötét lett!

Ez, az

Két házimedve beszélget:
– A gomb helyett van pótgomb,
A komp helyett van pótkomp,

S ha elfogyott a kompót,
Az asztalt megrakom pótkompóttal. Ez megoldódott.

De csak mert volt pótkompótd!

A magyar költészet napjára

Április 11-e, a magyar költészet napja, József Attila születésnapja. De mindezt te is tudod, hiszen minden évben emlékeztet rá a Jó Pajtás és bizonyára a magyartanárod is. Most mégsem József Attila verseit hoztam, hanem a nemrégiben elhunyt Tandori Dezső költeményeit.

Tandori legendás költő volt, és mint minden legenda, magától értendő nagyságnak számít. Mégsem gondolom, hogy az Iránytű olvasói fejből sorolnák a Tandori-versek címeit. E hiány pótlására remek alkalom a magyar költészet napja, hogy ne csak a klasszikusok és a kortársak, hanem a kettő között (vagyis egyszerre mindkettő, hiszen egyik lába ide, másik lába oda lóg) álló Tandori Dezső verseit is olvassuk.

Medvék minden mennyiségben című, híressé vált gyerekverskötetének összetevésvesztetlen tandoris hangja és medve-mackó témája is túlmutat

a mackóléten- és nézőponton. „A minden létező iránti gyengéd alázat írja Tandori verseit, a minden megvan halkan robogó vallomásait.” – írja költészetéről Jánossy Lajos. A hétköznapi élet örömei, érzései, emlékek, különös ötletek és figyelemre méltó megfigyelések származnak a játékmackók, koalák és (képzeltbeli) medvék szájából. Ezek mindannyiunk életének közös vonásai, akárcsak a gyerekkori plüssmackó emléke. Ugyanakkor nem csak vidám dolgok kavarognak a medvék fejében, így e versvilág sem korlátlanul gondatlan és vidám, inkább olyan, akár az élet: változatos és sosem unalmas.

Verset mindig lehet olvasni (sőt, írni is), hiszen minden hangulathoz, pillanathoz találni megfelelőt, lehet, hogy éppen egy Tandoritól származót. Éljen hát a magyar költészet! Ünnepezzük!

Herédi Károly

Újra tündököl a középkori galambóci vár

Az Al-Dunán, Kladovo és a Vaskapu vízerőmű közelében csodálatos látványt nyújtott évekkel ezelőtt is egy középkori vár, Galambóc vára, mely a magyar és a szerb történelemnek is jeles fejezetét képezi. A Dunába hajló vár azonban több száz év elteltével alapos felújításra szorult már a múlt században, már csak azért is, mert falai alatt haladt a közúti forgalom.

Az Európai Unió segítségével sikerült pénzhez jutni, és 2014-től öt évén át megújítani. A munka nem volt egyszerű, hiszen meredeken ível felfelé a vár, de ami a legfontosabb: megépült az elterelő út, megújultak a tornyok, és márciustól immár a látogatók is birtokukba vehetik. A turisták eddig biztonsági okokból nem mehettek be a várba, ezentúl viszont a kilenc toronyból hetet meglátogathatnak, valamint a palotát is, 600 négyzetméteres területen. Digitális prezentációkon keresztül mutatják be a vár történetét, továbbá a felújításról is vetítettek filmeket. (Tanjug)

Kettéválk a tenger?

Négynapos fesztivált tartanak Dél-Koreában évente annak megünneplésére, hogy egy óra erejéig csaknem kettéválk a Kelet-Kínai-Tenger. A Csendő és Modo szigetek közötti látványos jelenséget sokan modern vagy koreai Mózés-csodaként emlegetik.

A helybeli legenda szerint a történelmi időkben számos tigris élt a szigeten, és a vadak rendszeresen pusztították a falut. A lakosok ezért a Modo-szigetre menekültek, a faluban pedig csak egy Bbyong nevű öregasszony maradt, aki mindennap imádkozott a tenger istenéhez azért, hogy újra láthassa a családját. Yongwang isten egyik éjjel megjelent neki álmában, és azt mondta az öregasszonynak, hogy másnap küld neki egy szivárványt a tengerre, amelyre felülhet és átlövegolhat a másik szigetre. Bbyong az isteni parancs szerint cselekedett, ekkor nyílt szét a tenger, és a lakosok visszatérhettek a szigetre. Azóta ahányszor a tenger kettéválk, a helyiek fesztivál keretében emlékeznek meg az öregasszonyról.

A csoda tudományos magyarázata az, hogy az árapály-jelenség miatt a fősziget, Csendő és a nála sokkal kisebb Modo sziget között a föld mintegy 3 kilométeres hosszúságban, 10–40 méteres szélességben feltűnik. A fősziget déli részén tartandó fesztiválra látogatók ilyenkor átsétálnak az egyik szigetről a másikra, igaz, kénytelenek térdig érő sárban gázolni, mivel az egy óra alatt a földnyaláb nem szárad meg.

Sztrájkol az éghajlatváltozás ellen

Nobel-békedíjra jelölték **Greta Thunberg** környezetvédő aktivistát, amiért a 16 éves svéd lány az egész világot bejáró, fiatalokat megszólító kampányt indított a klímaváltozás visszafordítására.

A lány egy ideje minden pénteken iskola helyett a stockholmi parlament elé vonul, és így követel határozottabb fellépést a klímaváltozás ellen. Példája nemzetközi mozgalmat indított el, szinte tömegmozgalommá nőtte ki magát. A norvég Nobel-bizottság közlése szerint idén 304 embert és szervezetet javasoltak Nobel-békedíjra. Tavaly a Nobel-békedíjat Denis Mukwege

Greta több ezer diákot inspirált, hogy sztrájkokkal hívják fel a figyelmet bolygónk jövőjének bizonytalanságára

kongói sebész-nőgyógyász és Nadia Murad iraki kurd emberi jogi aktivista vehette át. A díjat 1901 óta 99 alkalommal ítelték oda. (MTI)

A világ legnagyobb élősködő növénye...

Rafflesia arnoldii-nek hívják az Indonéziában megfigyelt hatalmas növényt, melyet a világon a legnagyobb parazita kétlaki növénynek ismerünk. A hatalmas, piros virágú egyed más növényeken, jellemzően fákön élősködik. A növényvilágban a legnagyobb méretű virággal rendelkezik, átmérője körülbelül egy méter, tömege a 15 kg-ot is elérheti, és egyáltalán nem csúnya.

...és legmélyebb barlangja

Grúziában található a 2197 méter mély barlang, a Krubera (vagy Voronya barlang), mely a legmélyebb barlangnak számít a világon. Csodaszép, de csak a legvakmerőbbek vágnak neki a meghódításának.

A magyar történelem legnagyobb csatái (8. rész)

A magyar történelem háborúkban és csatákban gazdag ezer esztendejét számtalan ütközet határozta meg. A magyarság harcolt már rögtön honfoglalása után a németekkel, később az ázsiai támadókkal, így a besenyőkkel, tatárokkal, törökökkel, majd a függetlenségét fenyegető osztrák és orosz hadakkal is. Volt, amikor győzött, volt amikor veszített. A tanulmány 20 csata bemutatásával igyekszik összefoglaló áttekintést adni a magyarok ütközeteiről a honfoglalás korától egészen a második világháborúig. A történelemcikk.hu alapján ebben a félévben bemutatjuk a következő csatákat: pozsonyi (907), muhi (1241), rozgonyi (1312), nikápolyi (1396), várnai (1444), rigómezei (1448), mohácsi (1526), mezőkeresztesi (1596), szentgotthárdi (1664), nagyharsányi (1687), trencsényi (1708), győri (1809), pákozdi (1848), segesvári (1849), temesvári (1849), königgrätzi (1866), isonzói (1915), gorlicei (1915), alföldi páncéloscsata (1944), balatoni csata (1945).

A szentgotthárdi csata

A csata ideje: 1664. augusztus 1.

A csata helyszíne: A Magyar Királyság nyugati határszélén, a mai Szentgotthárd közelében.

Harcoló felek: Az egyik oldalon a Köprülü Ahmed nagyvezír és Izmail budai pasa által vezetett török haderő állt, velük szemben pedig a Raimondo Montecuccoli vezette osztrák-francia csapatok sorakoztak fel.

Az összecsapó erők nagysága: A törökök óriási számbeli fölényben voltak legalább 80 ezres seregük révén. Az osztrák-francia haderő csak 27–30 ezer főt számlált!

A csata lefolyása: A magyarországi török háborúk során ez volt a harmadik nyíltmezei ütközet (Mohács és Mezőkeresztes után) és a legelső keresztény győzelem a korábbi nyíltmezei csaták sorában. IV. Mehmed szultán (ur. 1648–1687) és Köprülü Ahmed a korábbi Erdélyben aratott sikereken felbuzdulva (Várad bevétele) 1663 tavaszán – a Zrínyi Miklós horvát bán által építtetett Zrínyiújvár ürügyén – hadat üzentek Bécsnek. A harcok első időszakában Zrínyi ugyan egészen Eszékig tört előre (felégetve az eszéki hidat), de később Kanizsa ostromlásában kudarcot vallott. A császár leváltotta főparancsnoki tisztségéből, és helyére Montecuccoli generálist nevezte ki. Közben Köprülü Ahmed célja a Rábán való átkelés és Bécs megközelítése lett. Gyors előretörése során július 26-án csapatainak egy része már Körmenátnél meg is próbálta a Rábán való

átjutást, de ezt a kísérletet Wesselényi Ferenc – Montecuccoli segítségével – megghiúsította. A nagyvezír 100 000 fős serege élén úgy határozott, a Rábánál mindent egy lapra tesz fel, ezért július utolsó napjaiban Szentgotthárdhoz vonult, ahol a folyó bal partján felsorakozva várta őt a keresztények körülbelül 28 000 fős hadereje. A Rába-parti ütközetet

Köprülü Ahmed

Montecuccoli

végül a törökök kezdeményezték, akik a környező falvak elpusztítása után, július 31-én a Rába egy hurkánál hídfőt létesítettek, és ott mintegy 12 000 szpáhit dobtak át a folyó túlsó partjára. Bár Badeni Vilmos herceg vakmerően támadó csapatai jelentős veszteségeket szenvedtek, Hohenlohe és Jean de Coligny-Saligny francia hadvezér egy újabb

rohammal befoltozták az állásokon támadt lyukakat. Lotharingiai Károly és Montecuccoli beavatkozásával az oszmánokat végül egészen a hídfőig szorították vissza. A nagyvezír a következő napon katonái nagy részét átküldte a folyón, Montecuccoli pedig – Hohenlohe tanácsára – augusztus 1-jén délután 1 órakor frontális támadást indított a török erők ellen. A két meggyötört sereg küzdelme végül a keresztények javára dőlt el, miután a török nehézlovasok, a szpáhik az agyagos talajon és a szűk terepen képtelenek voltak eredményesen roharni, a janicsárok pedig alulmaradtak a fegyelmezett európai – főleg francia – muskétásokkal szemben. Az öldöklő küzdelem Köprülü Ahmed legértékesebb egységeit gyengítette meg, ami az egész sereg harci kedvét megtörte.

Halottak száma: A törökök 15-20 ezer katonát, az osztrákok és franciák viszont alig 5-6 ezer főt veszítettek!

Győztes fél: Az osztrákok győztek

A csata jelentősége: Bár a keresztény erők győzelme kétségtelenül jelentős volt, a kortársak és az utókor által egyaránt hiányolt ellentámadást Montecuccoli legalább két okból nem indíthatta meg: egyrészt, a győzelem és a hadizsákmány még mindig nem oldotta meg a keresztény erők lélemlétszervi hiányát, másrészt, a megáradt folyón nem volt lehetséges az átkelés, a hídepítés eszközei pedig hiányoztak a császári hadseregéből. Így aztán Montecuccoli – nagyrészt önhibáján kívül – a Szentgotthárd utáni dicséreteket követően, hamarosan megkapta a „halogató” jelzést, és – mintegy Zrínyi ellentétéként – gyáva, megalkuvó, tehetségtelen hadvezérként maradt meg a köztudatban. Szerencsétlen módon ehhez az udvari politika is hozzájárult: I. Lipót ugyanis kilenc nappal a győztes csata után, augusztus 10-én váratlanul békét kötött a törökkel, ami a Porta számára igen kedvező feltételeket biztosított. A szövetségeseinek háta mögött született egyezség gyakorlatilag meg nem történtté tette a szentgotthárdi győzelmet, miután az 1663–64 során elfoglalt várak mindegyikét az oszmánok kezén hagyta. Így aztán Montecuccoli és a keresztény koalíció hiába vívta ki a Habsburgok első szárazföldi győzelmét a törökök ellenében, Lipót diplomáciai lépései beárnyékolták a sikereket, és hamarosan udvarellenes összeesküvéseket eredményeztek, mint amilyen például a Wesselényi Ferenc-féle konspiráció is volt.

Magyarország felszabadítására még több mint két évtizedet kellett várni.

Régi kedvencek új megjelenésben

Léteznek olyan karakterek, amelyek kalandjain generációk nőttek fel, mert valamilyen formában, alakban mindig visszatértek, illetve el sem tűntek, csak némileg megváltoztak. Az alábbiakban azokról szólnunk, akikkel majd ismét találkozhatunk, de ehhez visszatérünk az ötvenes, a negyvenes és a harmincas évekbe.

Ismét jön a Galád család

Charles Addams az 1930-as években alkotta meg képregény formájában a címben említett családot, amelyet népszerűbb nevén Addams családnak hívnak. Az alkotójuk 1988-ban bekövetkezett haláláig jelentek meg az újabb és újabb történeteik, de több feldolgozást is megérték: élőszereplős sorozat készült a hatvanas években, két mozifilm jelent meg a kilencvenes évek elején Barry Sonnenfeld rendezésében, valamint rajzfilmsorozat és egy újabb élőszereplős sorozat a kilencvenes évek végén. Az Addams család hamarosan ismét visszatér a mozikba, ezúttal animációs formában, vélhetően még idén. Az alkotást Greg Tiernan rendezzi.

Élőszereplős csetepaté

A Tom és Jerry amerikai rajzfilmsorozatot 1940-től 1967-ig eredetileg a mozikban vetítették. A sorozatot William Hanna és Joseph Barbera írta és rendezte az MGM számára. Miután az MGM bezárta az animációs részlegét, a hatvanas évek legelején néhány rész az akkori Csehszlo-

vákiában készült, majd 1963-tól ismét Hollywoodban. Ezután Tom és Jerry a képernyőkre költözött, a hetvenes, a nyolcvanas és a kilencvenes években is készültek új epizódjaik. Minden bizonnyal Tom és Jerry is visszatér a mozivásznonra, úgy tudni CGI technikával kiegészített élőszereplős változat készül a világ legismertebb macska-egér párosáról. A történet szerint Jerry, az egér békében éldegél egy kedves, öreg házaspár házában. Amikor az öregek elmennek, a házat eladják. Egy fiatal család költözik be, de Jerry ennek nem örül, és elhatározza, hogy megkeseríti az életüket. A család gyorsan kerít egy macskát, Tomot, hogy elkapja a bosszantó egeret. Végül azonban Tom és Jerry rájönnek, hogy nem egymás ellen kell küzdeniük, hanem a családot kell megvédeniük közösen egy fenyegető ellenségtől. A film bemutatója a tervek szerint 2021-ben lesz. Arról is felröppentek hírek, hogy a fő gonoszt a Trónok harca sztárja, Peter Dinklage játssza.

Animációs tévésorozatban térhet vissza

Paddington az Egyesült Királyság egyik védjegye, manapság is rengeteg mackót értékesítenek játék- és szuvenirboltokban. Paddingtonot Michael Bond alkotta meg egy plüssmackóról, amelyet a feleségének vásárolt karácsonyra 1956-ban. Az író naponta megfordult a Paddington vasútállomáson – innen ered a névválasztás –, ahol mára a mackót ábrázoló szobrot is emeltek. Hősünk az 1958-ban megjelent, A medve, akit Paddingtonnak hívnak című történetben bukkant fel először. Tartalma szerint a Brown házaspár a vasútállomáson lelt rá, ahova Peruból érkezett. Egy tábla lógott rajta, amelyen azt írta: Kérem, törődjenek ezzel a medvével. Köszönöm! A mackó felismerhető arról, hogy piros kalapot és kék kabátot hord, a kedvence pedig a narancslekvár. Paddington először 1976-ban jelent meg a tévé képernyőjén, ezután pedig 1989-ben készült a kalandjairól egy újabb sorozat. 2014-ben a mozikat is meghódította, ekkor mutatták be az első élőszereplős változatát, a második részt pedig 2017-ben. Úgy tudni, a bozontos mackó ismét visszatér, ezúttal tévésorozatban, ugyanis a Nickelodeon CG-animációs szériát tervez készíteni Adam Shaw rendezésében. Az elképzelés szerint minden rész Paddington Lucy néninek írt levelével kezdődne és végződne. A levelekben arról mesél, hogy mi mindent tanult az adott nap kalandjaiból. Nem kizárt az sem, hogy a filmekben hallható Ben Whishaw visszatérne szinkronhangként a szériába is.

Összeállította: Lukács Melinda

Új dallal jelentkezett

Ariana Grande gyermekkorától énekel. Számos rendezvényen lépett fel, előadásokban is szerepelt, első lemeze pedig 2013-ban jelent meg. Manapság ő a popipar egyik legnagyobb sztárja. Legutóbbi lemeze Thank U, Next címmel februárban jelent meg, ami igencsak meglepte a rajongókat, hiszen az előző, Sweetener című lemezének megjelenése óta csupán fél év telt el. Nemrég viszont az amerikai énekesnő egy újabb dallal és annak klipjével is jelentkezett. A Monopoly című zeneszámról van szó, amelyet közösen készített Victoria Monét-val. Ariana és Victoria a kezdetektől együttműködnek. Ariana minden eddigi lemezén található dal, amelynek Victoria volt a társszerzője, de háttérénekesként is hallható, sőt új lemezének a címe is kettőjük szójátékán alapul. Mivel a Monopoly április elsején jelent meg, rögtön értesítették a rajongóikat, hogy ez nem tréfa.

Meglepték a rajongókat

A számos zenei projektumról ismert Damon Albarnról köztudott, hogy élvezzi a spontaneitást, és szereti meglepni a rajongóit. Damon Albarn a Blur együttesel vált világszerte ismertté. A brit alternatív rockszíntér megkerülhetetlen zenekara tizenkét év kihagyás után 2015-ben jelentkezett legutóbbi, The Magic Whip című lemezével. Azóta élőben sem léptek fel együtt. Nemrég viszont ismét összeálltak Londonban, és meglepetésként a Tender, a Song 2 és a Clover Over Dover című dalikat adták elő, ezzel is felidézve a 2000-es évek indie-klub hangulatát. A zenekar ezúttal gospel kórusokkal egészült ki. A Blur többi tagja valójában Damon Albarn Africa Express: The Circus fellépéséhez csatlakozott. Az Africa Express rendezvényei 2006 óta léteznek, érdekességük, hogy a vendéglőadók kiletét egészen a fellépésig titok övezi. Vendég volt már többek között Paul McCartney, a legendás The Beatles együttes énekesi.

Hologramos turnék

A hologramos turnékról erősen megoszlanak a vélemények. Egyeseknek morális dilemmáik vannak ezzel kapcsolatban, és úgy vélik, egyébként sem nyújtanak igazi élményt. Mások viszont örülnek, hogy legalább ilyen formában láthatják a már elhunyt legendákat, elvégre élni kell a technológia lehetőségeivel, amelynek köszönhetően a fiatalabb generációk is megismerhetik azok zenéit, akikre a mostani kedvenceik felnéznek. Ronnie James Dio hologramja még 2016-ban debütált, egy évvel később turnét szerveztek köré, idén júniusban pedig a folytatására kerül sor. Nem csupán Dio jelent már meg hologramként, hanem Michael Jackson és Whitney Houston is, hamarosan pedig Frank Zappa hologramos turnéjára is sor kerül. Nemrég arról is lehetett olvasni, hogy Buddy Holly és Roy Orbison egy hologramos koncertsorozat alkalmával lesznek majd együtt láthatóak. Buddy Holly ugyebár a rockzene egyik úttörője volt, 1959-ben, mindössze 22 évesen tragikusan vesztette életét, miután egy turné alkalmával repülőt bérelt, az pedig lezuhant. Roy Orbisonhoz számos sláger fűződik, ő 1988-ban hunyt el, de nagyon közel állt Buddy Hollyhoz, ugyanabban az évben is születtek.

Sting nem nyugszik

Sting ugyebár nemrég Shaggy jamaicai zenéssel működött együtt, tavaly kiadták a 44/876 című közös lemezüket és Budapesten nagy sikerű szabadtéri koncertet adtak. Ráadásul az album idén Grammy-díjat nyert a legjobb reggae lemez kategóriában. Sting azonban nem nyugszik. Ezúttal zenei pályája legsikeresebb dalait dolgozza fel, és ezekből állít össze egy lemeznyi hallgatni valót. A tervek szerint a május 24-én megjelenő My Songs című album régi kedvenceket tartalmaz majd, amelyeket modern hangzásvilágban élvezhetnek a rajongók. A válogatás magába foglalja a Police együttes és Sting szólókarrierjének dalait is. A Police 1977-es megalakulása óta Sting zenei pályája egyre csak felfelé ível. Manapság ő az egyik legnagyobb előadó. A lemez minden egyes dala jól ismert Sting rajongói számára. Ez még nem minden. Sting idén nyáron ismét visszatér Budapestre, július 2-án a Papp László Budapest Sportaréna-ban lép fel.

Jelige: „Tomson”

Kedves Bizi!

Nyolcadikos fiú vagyok, akinek szerelmi gondja van. Kb. egy évvel ezelőtt megláttam egy gyönyörű lányt, akit azóta is teljes szívvel szeretek. Próbáltam a figyelmét felhívni magamra, de sikertelenül, mert én nem vagyok afféle „menő fej”. Azt hiszem, nem egyszerű a dolgom! Sokszor utána mentem, amikor tehettem, ott tartózkodtam, ahol ő is, de ez sajnos nem jött be. Egy idő után névtelenül is írtam neki, de egy-kettő rájött, hogy ki is vagyok, és azt üzenté, hogy kopjak le. Teljesen összeomlottam. Hetekig szomorú voltam. Egy ideig kerültem is, de egyszer csak újra futottam utána! Azóta voltunk buliban is, de ott sem történt semmi, annak ellenére, hogy én igyekeztem. A suliban, úgy tűnik, mintha gyakrabban látnám, mint korábban. Néha oda-oda pillant rám, és ennyi. Ha a közelemben van, sose néz rám, de én se nézek rá. Nagyon kellemetlen ez a bizonytalanság és boldogtalanság, ami miatt a tanulmányi eredményem is leromlott, pedig hamarosan itt a felvételi. Úgy tűnik, az, hogy rendszeresen írok naplót, mintha segítene, hogy könnyebb legyen. Kérlek, segíts! Mit tegyek? Vagy elfelejtem, vagy megmondom neki, hogy szeretem. De az utóbbihoz biztosan nincsen elég bátorságom!

Válasz:

Kedves „Tomson”!

Nagyon nehéz, de elkerülhetetlen, hogy az ember a saját bőrén megtapasztaljon dolgokat. Most te is megtapasztaltad, hogy milyen az, ha nem viszonzózzák az érzelmeinket, és azt is, hogy a szerelemhez kettő kell! Nagyon jó lenne, ha mindenek ellenére még egy próbát tennél, és még egyszer megpróbálnád elmondani a lánynak, hogy nagyon tetszik. De most vállald fel önmagadat! A vallomást akkor tegyed meg, amikor nincsen nagyközönség a közelben. Ha a lány mégis meggondolná magát, akkor jó. Ha elutasít, akkor az is jó, mert akkor már tuti biztos lehetsz, hogy tovább kell állnod. Ami viszont a „nagymenőséget” illeti, tévedésben élsz, mert ha csak ők rúgnának labdába a lányoknál, akkor már régen kihalt volna az emberiség. Legyél türelmes önmagadhoz és a lányokhoz is, mert idő kell ahhoz, hogy felfedezzétek, megismerjétek egymást. Addig is barátkozzál lányokkal és fiúkkal egyaránt. És ne feledd, hogy előttem az élet! A középiskolában új barátságok, új szerelmek kötődnek majd. Ami a tanulást illeti, tudnod kell, hogy a munkaszokások azok, amelyek segítenek a nehezebb időszakokon. Ha automatizálódtak a tanulással, háziírással kapcsolatos dolgok, a tanulmányi eredmény nem romolhat le drasztikusan. Gyógyírának számít minden esetben a mozgás, a rendszeres torna. A rendszeres testedzés boldogsághormonokat termel a szervezetünkben, és jobban érezzük magunkat a bőrünkben. Persze, mielőtt kifutnál az utcára vagy felpattannál a bicajodra, ird meg a házit, és vedd át az iskolában tanultakat. Járj rendszeresen a felvételi előkészítőkre, összpontosíts a tanulásra. Biztos, hogy nagyon gyorsan egy másik lány dobogtatja majd meg a szívedet. A naplórítást pedig nagyon fontosnak tartom, nem szabad abbahagynod, mert eddig segített neked. Fel a fejfel! Előre!

Jelige: „B.B.”

Kedves Bizalmas sorok!

Hatodikos lány vagyok, és egy nagyon nagy gondom van! A Facebookra az egyik lány az iskolából csúnya dolgokat posztolt rólam, és sajnos voltak még mások is, akik csatlakoztak hozzá. Most mindenki rajtam csámcsog az iskolában. Nagyon szégyellem magamat, és dühös is vagyok emiatt. Mit tegyek? Nagyon boldogtalan vagyok!

Válasz:

Sajnos ez nem az első eset, hogy az iskolatársak vagy az ismerősök lejáratási hadjáratot indítanak valaki ellen a társas oldalakon. Mit tehetsz? Nem sokat, de egyet biztosan! Ezt a lányt letilthatod. És gyűlöletbeszédet is bejelenthetsz. Azt is megteheted, hogy a te oldaladon megjelenteted a „mini Online Bontont”, az internetes viselkedési szabályokat. Keresd meg az interneten, de a barátaiddal saját „viselkedési szabályokat” is megfo-

galmazhatsz, amit aztán mindannyian feltesztek az oldalakra, és be is tartjátok őket. Ezt azért teszed, mert TE NEM TESZEL MÁSSAL OLYAT, AMIT NEM SZERETNÉL, HOGY VELED MEGTÖRTÉNJEN! Egy-két ilyen szabályt már találtam is neked:

☑ Nem terjesztek rosszindulatú pletykákat, ismerősökről és ismeretlenekről!

☑ A profilom elfogadható formájú az interneten, mert soha nem tudni, ki nézheti meg (szülők, tanárok, potenciális szerelmek stb.)!

☑ Nem teszek fel kompromittáló képeket magamról és másokról, nem kell mindenkinek mindent látnia és tudnia. (Pl. a bulin történekről készült képeket)

☑ Nem szakítok a fiúval/lánnyal üzenetet hagyva az üzenőfalon.

Hozzátehetek, de törölhetek is belőlük, ha nem elfogadhatóak számotokra. És amiről nem szabad megfélekedned: a problémát mondd el az iskolában munkálkodó felnőttek valamelyikének, mert az internetes gyűlöletbeszéd erőszaknak számít, amivel az iskolai erőszak-megelőző teamnek is foglalkoznia kell.

Jelige: „Szivi”

Tizenkét éves lány vagyok, nagy, nagy problémával! Szerelmes vagyok egy két évvel idősebb fiúba. Habár a fiú nem nyilatkozott, én azt hiszem, hogy ő is szeret. Néha rám mosolyog! Nemrég egy tornaóra előtt a barátommal beszélgettem, ott ment el a barátaival. A legjobb barátom utána azt mondta, hogy úgy tett, mintha nem csinálna semmit, mégis engem nézett. Ez igaz, mert én is láttam. Odanéztem én is, de elfordította a fejét, és elhúzott onnan. A szomszédom, aki jóban van vele, azt mondta, hogy szeret. A baj ott van, hogy sok rosszat pletykálnak róla, hogy cigizik meg kábítójuk, de én tudom, hogy nem ilyen, mert ismerem. Tudom, hogy erre nem lenne képes. Én rendes, jókedvű srácnak ismerem. Szerinted szeret-e vagy nem? Mit tegyek, hogy biztos legyen a dologban?

Válasz:

Kedves Szivi! Úgy látszik, ebben az esetben, nyitott kapukat döngesz! Csak egy kis türelemre van szükséged, hogy a fiúban megérjen az elhatározás, hogy lépjen is. Bátorságot is kell gyűjtenie, mert – nemtől és kortól függetlenül – mindenkiben ott van a szorongás, sőt a félelem is, hogy elutasítják. Hogy még nem érett meg benne a dolog, azt az is mutatja, hogy elhúzott, amikor rájött, hogy észrevettétek, hogy néz benneteket. És ez is teljesen normális viselkedési forma egy tininél. Az, hogy megszökünk a kellemetlen helyzetből, olyan kellemetlen helyzetet megoldó viselkedés, amit még felnőttkorban is alkalmazunk. Sajnos a választ a kérdésedre, hogy szeret-e vagy sem, csak a fiútól tudhatod meg. Nem hiszem, hogy nagyon „nyomulós” kellene lenned vele szemben, nehogy ellentétes hatást váltsál ki nála és nyúlcipőt húzzon.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

TESZT

Szorongasz-e gyakran?

Mindannyiunknak megvannak a kis szorongásai, komplexusai. A baj csak akkor kezdődik, ha nem tudjuk kezelni őket. Te mennyire vagy szorongó?

- Ha van egy kis szabadidőd magadra, hogyan hasznáod ki?**
 - Otthon maradok, és előveszek egy jó kis könyvet. Az is lehet, hogy filmet nézek vagy illatos habfürdőt veszek.
 - Elmegeyek jógázni. Esetleg kiprobálok egy új légzéstechnikát.
 - Valószínűleg futni megyek. Vagy inkább itthon maradok, és beteszek egy aerobik DVD-t.
- Tengerpart, napfény, bikini. Mi jut eszedbe erről?**
 - No végre! Félretehetem egy kicsit a tanulást, és élvezhetem a nyarat.
 - Muszáj összeszednem magam, és végre leadnom négy kilót.
 - Végre felvehetem a vadiúj, citromsárga bikinim!
- Hogy shoppingolsz magadnak?**
 - Magammal cibálok egy barátnőmet, hogy megmondja, jól áll-e a cucc.
 - Az üzletben billegetem magam egy kicsit az új cuccban, és figyelem a reakciókat.
 - Fel sem próbálok, csak megveszem, legfeljebb másnap visszaviszem.
- Ma nagyon bal lábbal ébredtél. Egész nap pocsék kedved van. Mit csinálsz?**
 - Megmozgatom magam. A sport mindig jókedvre derít.
 - Semmit. Begubózom, és másnap reggelig fel sem kelek.
 - Elmegeyek a kozmetikushoz, hátha csodát tesz.

5. **Egy srác azt mondja, hogy szép a hajad. Szerinted mit akar?**

- Egész jó fej.
- Gúnyolódik.
- Nem tudom, de hogy akar valamit, az biztos.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz:

Teljesen oké vagy! Boldog embernek mondhatod magad, mert szereted azt, akit a legfontosabb szeretned: önmagadat. Ugyanis csak akkor vagyunk képesek másokat igazán szeretni, ha magunkat szeretjük. Az én-képed pozitív, tisztában vagy a hiányosságaiddal, mégis túlsúlyban az érényeidet tartod számon.

Ha legtöbb a b válasz:

Nem lesz ez így jó! Hajlamos vagy attól függővé tenni a napodat, hogy milyennek láttad magad a tükörben. Elég, ha valaki csúnyán néz rád, és máris elbizonytalanodsz, pedig lehet, hogy egész más dolgon járt az esze. Ha valaki szépeket mond neked, azt hiszed, hogy csak csúfolódik veled. Miért nem hiszed el, hogy téged is lehet szeretni? Tanuld meg szeretni önmagad.

Ha legtöbb a c válasz:

Itt bizony baj van! Azt hiszed, minden azon múlik, hogy hány dekát mutat a mérleg, hány centit a szalag? Azt hiszed, a fiúk szeretik azokat a lányokat, akik éjjel-nappal csak magukat szépítgetik? Hidd el, nem minden a külső. Keresd meg inkább a belső értékeidet, és fényesítsd azokat!

Skandináv rejtvény

Rejtvényünkben Vajdaság néhány idegenforgalmi nevezetességének nevét rejtettük el. Ezeket kell megfejtenetek.

		HOMOK-SIVATAG	▼	VÖRÖS-TENGERI ÖBÖL	▼	MONTENEGRÓI FOLYÓ FEDETT HINTÓ	▼	JUHISTÁLLÓ	▼	MÉRGEZŐ GÁZ NOÉ HEGYE	▼	A TETEJÉRE AVAS PÁROSAI	▼	TÖNKRE-TEVŐ	◆	
		KÉN						DÉL								
		SZERETNE ELKERÜLHETLEN						AZ IDOMÉRO MESTERE ALLOVIZ	▶				ESZÉK	▶		
												HON BETŰI		OXIGÉN		
FOSZFOR	▶	RÉGI SVÉD-ORSZÁG	▶	KABÁT KÖZEPE GÁRDONYI GÉZA SZINMŰVE	▶			RÉGI JUTTATNA	▶	SUGÁR RALÁTÁS EGYNEMŰI	▶	1000 FELTÉTELES KÖTŐSZÓ	▶	LIBAHANG	▶	
EVŐESZKÖZ				NAGYFAJTA PAPAGÁJ TALÁR KÖZEPE	▶								ÉN ÉSTE		BELGIUM	
								VÉLETLENÜL ELTALÁL VALAMIT EZ	▶							
FÉL ÖT	▶	...SÁMUEL MAGYAR KIRÁLY	▶			450		GÖRÖG BETŰ HÁZÓRZÓ	▶				ÉNEKELT SZÓCSKA	▶	LANTÁN	
A FÖLDRE															ERBIUM	
		LOPNI KEZD VATIKÁN	▶			IPARI NÖVÉNY NÉVELŐ	▶			TEMPUS	▶	OLASZ-ORSZÁG	▶	OROSZLÁN-NEV 5	▶	500
◆	▶														DÉL	

Megfejtés: SZABADKAI VÁROSHÁZA, PÉTERVÁRAD, BÁCSI VÁR

Miért cseng a füled?

Te is tapasztaltad már, hogy egy-egy buli, koncert vagy hangos zenehallgatás után cseng a füled? Ha gyakran cseng a füled vagy sokszor kell kiabálnod ahhoz, hogy meghalljanak, az azt jelenti, hogy túl zajos környezetben élsz. Noha a tinik tökéletesen tisztában vannak a hangos zenehallgatás veszélyeivel, eszükbe sem jut halkítani az iPodjukon. A halláskárosodásra utaló első jelek egyike, hogy egyre gyakrabban cseng a füled vagy úgy érzed, zúg, bedugult.

Csak mértékkel!

Természetesen ez nem azt jelenti, hogy ne menj koncertekre, vagy időnként nem hangosíthatod fel a zenégedet. De tudnod kell, hogy ha rendszeresen túl nagy zajnak vagy kitéve, az hal-

laskárosodáshoz vezethet. A zajártalom miatti halláskárosodás vezető kiváltója a kamaszoknál az MP3 lejátszó, illetve az iPod. Emellett a videójátékok, a tévé, a (házi)mozi és a közlekedés okozta zaj is hozzájárul.

Tünetek, melyekkel mihamarabb keresd fel az orvost!

- Úgy érzed, a körülötted lévők motyognak, vagy nem érted tisztán a beszédüket.
- Gyakran kell megkérned másokat, hogy ismételjék el, amit mondtak.
- A családtagjaid, barátaid gyakran említik, hogy nem jól hallasz.
- A többiektől kell megkérdezned, mit is mondott a tanár.

Fontos!

- Halkíts a zenén, tévén és iPodon, különösen, ha fejhallgatóval hallgatsz zenét!
- Ha koncertre mégy, használd füldugót!
- Mihamarabb menj orvoshoz, ha úgy érzed, baj van a hallásoddal!

- A többiek figyelmeztetnek, hogy túl hangosan tévézel vagy hallgatsz zenét.

- Nem halod az ajtócsengőt vagy a telefont.

Megelőzés

Noha sok olyan tényező is kiválthatja a halláskárosodást, ami ellen nem tudsz védekezni, fontos, hogy tudd, a téged ért zajártalom ellen tehetsz lépéseket! A zaj nagyságát decibelemben határozzuk meg, és a 80 decibel feletti zaj már ártalmas. Ide tartozik a hangos zene, a sziréna és a zajos munkaeszközök.

Mi a fülzsír szerepe?

A fülzsír, ez a sárgás árnyalatú, viaszos anyag igen fontos célt szolgál: óvja, **védi a hallójáratunkat, a fülünk belső részeit**, és megakadályozza azt is, hogy a bőrünk kiszáradjon. A fülzsír részben a fülben található mirigyek által előállított váladékból, részben elhalt hámsejtekből, szörpihékből áll. A fülzsír folyamatosan termelődik, és bár összegyűlhet a fülben, a szervezetünk valójában gondoskodik annak eltávolításáról.

Ahogy az állkapcsunk mozog, a termelő váladék is kifelé halad, és eközben

összegyűjti a füljáratban lévő port, elhalt hámsejteket, sőt még az esetleges kórokozókat is. Az állkapocs mozgása annak lehetőségét is csökkenti, hogy a fülzsír felgyűljön és problémákat okozzon. A túl sok fülzsír ugyanis halláskárosodást is okozhat. Éppen az öntisztulásnak köszönhető, hogy egészséges embereknél kicsi az esély arra, hogy túl sok fülzsír gyűljön fel. Ha mégis előfordul, annak a hátterében általában valamilyen egészségügyi probléma áll.

A fülzsír felhalmozódásának tünete lehet a halláscsökkenésen kívül a fülfájás, a szédülés, a fül viszketése vagy a fül csengése is. Ha ezeket tapasztaljuk, minél előbb menjünk orvoshoz. Haladéktalanul forduljunk szakemberhez, ha egyensúlyvesztést, erős szédülést tapasztalunk.

MI A FÜLZSÍR?

Termelődése természetes folyamat, a hallójárat öntisztuló.

A tavasz kedvenc színei

Az biztos, hogy ez az év nem a visszafogottságról szól, legalábbis a divat terén biztosan nem. Előtérbe kerültek ugyanis a kihívó állatminták, és a harsány színekből sincs hiány tavasszal.

Korábban már írtunk róla, hogy az év színe a korall, méghozzá az élénk korall. Számos különböző árnyalatával találkozni, melyeket akár kombinálni is lehet, de csakis úgy, ha az egyik darab nagyon halvány, a másik pedig sokkal erősebb.

Persze nem kell okvetlenül leragadni ennél a színnél, idén a vidám sárgában is divatosak leszünk. Vigyázni kell vele, hogy elkerüljük a papagájhatást. Ennél is érvényes az a szabály, hogy visszafogott színekkel kell párosítani, például drappal, fehérrel, feketével vagy szürkével. A neonpink is visszatért a divatba, és nagyon nőies hatást kelt akár fehérrel, akár feketével vagy drappal. Egyre többen hordják narancssal, így még figyelemfelkeltőbb lesz az árnyalat.

A narancsszín is uralkodó a tavaszi trendekben. Mivel szintén igen erőteljes árnyalat, erre is vonatkozik a kevesebb néha több szabály. Rózsaszínnel és pinkkel a merészebbeknek ajánlott, az óvatosabbaknak, illetve a hétköznapokra viszont inkább blézerként, kabátként vagy táskaként javasolt az alapszínekkel. Az is szuperül néz ki, ha csak a ruha mintájában bukkan fel ez a szín.

Kézmosááááás!

Gondj az összes dologra, amivel ma érintkeztél – a vécétől kezdve a billentyűzetig. Bármit is fogtál meg, egy csomó baktérium került a kezre. A baktériumok könnyen a szádba kerülhetnek, például ha a barátaiddal közösen esztek egy zacskó pattogatott kukoricából. Egy egyszerű kézmosással elkerülheted ezt!

– Tudtad, hogy sok ember nem mossa meg a kezét a vécé használata után? Egy amerikai kutatás során megvizsgálták az emberek kézmosási szokásait. Az eredmény elborzasztó:

– az emberek nem mindig mossák meg a kezüket a vécé használata után. A felmérés során csak 83 százalékuk mosta meg a kezét. (És nálunk?)

– Az emberek kevesebbet mosnak kezet otthon. Pedig a mosdó az mosdó, a baktériumok pedig baktériumok!

– A kutatás szerint az emberek 32 százaléka mossa meg a kezét tüszentés vagy köhögés után. Nagyon szép gesztus a szád elé tenni a kezedet köhögéskor, de a baktériumok ugyanúgy a kezeden maradnak, és pl. egy kézfogás során ugyanúgy terjesztheted a bacikat.

– Huszonegy százalék mossa meg a kezét pénzzel történő érintkezés után.

– Gondoltál már arra, hogy a kedvenced miféle dolgokkal érintkezik mondjuk egy sétáltatás során? Viszont az emberek mindössze 42%-a mossa meg a kezét kedvencének megérintése, megsimogatása után. Morzsi és Cirmi talán koszosabb, mint gondolnád!

Hogyan moss kezet?

Először is nedvesítsd be a kezed, majd használj szappant. Dörzsöld össze a két kezed 15–30 másodpercig. Ügyelj arra, hogy megmosd az ujjaid között is! Ne feledd el a körmeid alatti területről sem! Mosd meg a csuklókat is! A tenyérhez dörzsölve mosd meg az ujjbegyeket is! Öblítsd le a kezedet bő vízzel, és utána használj tiszta és száraz törülközőt.

Nyilvános illemhelyen papírtörülközővel zárd el a vízcsapot.

Naponta több alkalommal is kezet kell mosni – de feltétlenül tegyüek meg evés előtt és után, a vécé használata után, valamint szemét érintése után.

Fontos, hogy a köhögést, tüszentést vagy a háziállatokkal való játékot is kézmosás kövesse.

Hogyan válasszak olvasnivalót?

A világ tele van szuper könyvekkel, amelyek csak arra várnak, hogy elolvassd őket. De hogy találd meg azokat az olvasnivalókat, amelyeket szeretni fogsz? Íme néhány tipp! **Először is: mi érdekel?**

Tények vagy kitalációk? Vannak olyan könyvek, amelyek abszolút a fantáziára épülnek, és nincsen semmi valóság alapjuk. Ezek lehetnek rövid novellák vagy regények is. Az ilyen típusú könyvek elrepíthetnek egy másik világba. Azok a könyvek, amelyekben nincsen semmi kitaláció, a valóságra épülnek, ismeretterjesztő könyvek, melyekből megtudod, hogy mi mikor és miért történt.

Családi könyvek

Mi volt az anyukád vagy apukád kedvenc könyve, amikor ugyanannyi idős volt, mint most te? Kérdezd meg őket, és lapozz bele néhány könyvbe, hátha tetszik! Miután elolvastad, lesz még egy közös családi témátok. Jó módszer arra, hogy megszerezd a könyveket.

Kérdezz meg egy tapasztalt embert!

Az iskolád könyvtára kiváló erre a célra, és a legjobb az, hogy nem neked kell keresgélned a könyvek között, mert ott van a könyvtáros, aki készséggel segít. Kérd meg, hogy adjon neked könyvet a kedvenc filmedről, zenéről, vagy sportolódóról! Lehet olyan is, hogy a címe tetszik meg a könyvnek, és azért kezdted el olvasni. A könyvtáros könnyen segíthet neked abban, hogy megtudd, miről szól a könyv. Esetleg kérd ki a kedvenc tanárod véleményét ebben az ügyben!

Kezdeményezz könyvcsere-t!

Miért nem csereberélsz könyveket egy barátoddal, akinek olyan az ízlése, mint neked? Mindig szórakoztató lehet egy baráttal olvasni. Tudsz akár olvasóklubot szervezni, és cserélhettek egymással, így azokat a könyveket, amelyek érdekelnek, nem is muszáj megvenned, mert lehet, hogy megvan az egyik barátodnak.

DÖNTS OKOSAN

Dohányozni vagy nem – ez itt a kérdés!

A legtöbbször tinédzserkorukban vesznek először cigarettát a kezükbe. Íme néhány, számodra eddig valószínűleg ismeretlen adat a cigarettázásról. A döntés ezután már a te felelősséged!

1. A dohányosok közel 70 százaléka azt kívánja, bárcsak le tudna szokni a cigiről.

2. A rendszeresen cigarettázó fiatalok háromszor olyan gyakran köhögnek, krákognak, mint nem dohányzó társaik.

3. A dohányzás rákot, szív- és érrendszeri problémákat, agyvérzést, tüdőbetegségeket okozhat.

4. A cigaretta egyik legfőbb alkotórésze, a nikotin, **MÉREG!**

5. A nikotin függőséget okoz.

6. A dohányzás miatt gyengébbnek, erőtelenebbnek érzed magad, mivel csökken a szívbe jutó oxigén mennyisége.

7. A cigarettázás csökkenti a kifinomult ízelet, szaglás, így sokkal kevésbé érzed majd a virágok illatát vagy a fagyú ízét.

8. A dohányfüst a nemdohányzókat is károsítja.

9. A cigaretta rengeteg káros vegyi anyagot tartalmaz, például a WC-tisz-

títóban is használatos ammóniát, a kipufogógázban lévő szén-monoxidot és a patkányirtásra használt arzént.

10. A tinik nagy százaléka (kb. 70 százaléka) nem cigizik. Ha ifjú éveidben nem állsz be a dohányosok sorába, kisebb eséllyel leszel valaha is cigarettafüggő. Ha már hallottál ezekről, ne feledd meg rólok akkor sem, amikor te vagy a körülötted élő barátok, rokonok akarnak rágyújtani. Lehet, hogy őket már nem tudod megváltoztatni, de a saját étleteddel kapcsolatos döntés a te kezében van!

Mi van a cigarettában?

A másik pálya varázsa

A sakk misztikuma elemi erővel ragadja magával a fogékony szellemet, amivel azután elkezdődik az egy életen át tartó utazás, ahogyan ez a képzőművészet, a tánc-, a színház- vagy épp a filmművészet rejtélyes világában is történik.

A **képzőművészet** képviselői közül ki kell emelni Marcel Duchamp munkáit, aki hivatásos sakkozóként a francia olimpiai válogatott negyedik táblása is volt. A művészettörténet korábbi korszakaiban is visszaköszönő motívum a sakk. Lucas van Leyden Sakkozók című alkotása kiemelkedő reneszánsz festmény, a realizmus fontos alkotása Thomas Eakins A sakkjátékos című műve, híres kubista alkotás a Chess Pieces Juan Gris munkái közül. A kortárs művészet képviselőinek alkotásai közül mindenképp ide kíváncsoznak Naszvadi Magdolna keramikus, Pável Zoltán festőművész és Szabó Katalin falfaragó munkái. A közelmúltban volt látható a Saatchi Galleryben az Art of Chess (A sakk művészete) című kiállítás, amely az utóbbi két évtized és főleg az yBA-nemzedék néhány ismertebb művészeinek sakk-készleteit mutatta be. A sakk, mint elbeszélési mód lehetőségeivel játszó 16 alkotás, köztük Barbara Kruger beszélő sakk-készlete vagy Paul McCarthynak a saját konyhájában talált tárgyakból összeállított készlete a 7. században kialakult játék 21. századi újraértelmezésének egy-egy példája. Yoko Ono Játssz bizalommal című installációja egy tipikus konceptuális mű. Az eredeti, 1966-os mű Fehér sakk-készlet néven volt látható Londonban. A kortárs művészet élvonalába tartozó festőművész, Havadtőy Sámuel – Yoko Ono élettársa volt két évtizeden keresztül – a Játssza című kiállítása a híres, 1972-es Fischer-Szpasszkij reykjavíki sakkvilágbajnoki döntő utolsó, legendás játszmájának 41 lépését dokumentálja. Mind a 41 kompozíció önmagába záródó, független alkotás. A műalkotások festékekkel átitatott kollázs-darabok és antik csipkék halványan kirajzolódó rétegeiből épülnek fel.

Erkel Ferenc a zene mellett a sakk szerelmese is volt. Gyulai szülőháza udvarában – a turisták vonzására – egy óriási saktábla áll

A sakk és a zeneművészet, a művészi gondolkodás közös gyökereinek bizonyítéka, hogy több világhírű művész is a sakk szerelmese, annak tudója. Például Erkel Ferenc, a magyar nyelvű opera megteremtője, aki az 1850-es évek második felétől az ország legjobb sakkozója volt, 1865-től 29 éven át a Pesti Sakk-kör alapító-elnöki tisztségét is betöltötte. A zeneművészet sakk iránt elkötelezett képviselője volt dr. Bródy Miklós is, szívesen látott résztvevő a 19. és a 20. század fordulójának hazai és külföldi sakkarénáiban, miközben mint karmester Pécs, Graz, Pozsony és Budapest után 1910-től Kolozsvárott a Nemzeti Színház, majd később a Román Állami Opera karmestere volt. A saktörténelem nagyjai közül két évszázaddal Philidor után – akit egyszerre tartottak számon a sakk és a zene csodagyerekeként, akinek az első zeneművét 11 éves korában adták elő a francia királyi udvarban, és akit 40 éven keresztül, haláláig a legjobb sakko-

zóként tartották számon – Mark Tajmanov ért el jelentős sikereket koncertzongoristaként is. A 128 éve született Prokofjev szintén szenvedélyes sakkozó volt, saktudását bizonyítja, hogy egyszer egy szimultán versenyen legyőzte a világbajnok Capablancát is. A külföldi példák mellett zenei életünknek és sakkozásunknak egyaránt vannak olyan jelesei, akiket megérintett „a másik pálya” varázsa.

A Magyar Rádió Stúdió 11 együttesének vezetőjeként és tömegnyi sláger, dal komponistájaként vált híressé Dobsa Sándor. Számos hanglemmez és film örzi fellépéseit, de a magyar levelezési sakkválogatottak is eredményes tagja volt. Aligha hagyható ki a felsorolásból Portisch Lajos nemzetközi sakknagyemester zeneművészet iránti rajongása. Köztudott Fischer Iván sakk iránti vonzalma és sakktudása, legutóbb például harmadik lett egy holland sakkbajnokságon.

Portisch Lajos neves magyar nagymester a zenét is imádta

Polgár Judit akár bekötött szemmel is játszik

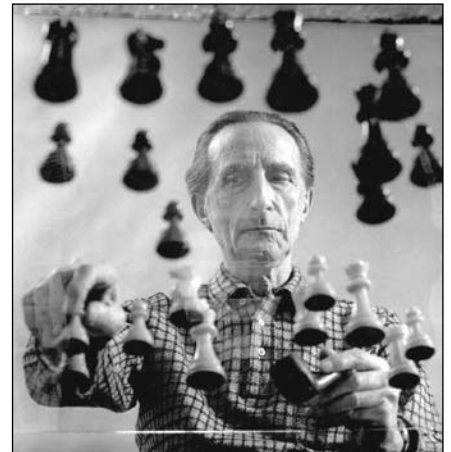
Lucas van Leyden: Sakkosók

A sakk a modern **popzene** ihletője is. Gondoljunk csak Black Sabbath War Pigs zeneszáma-ra vagy a klasszikusnak tekinthető Sakk musicalre, amely hetedik helyen végzett a BBC Radio 2 hallgatói listáján a „Nagy-Britannia első számú kihagyhatatlan musicalje” kategóriában. Yoko Ono híres installációja feltűnik John Lennon legendás „Imagine” című slágerének videoklipjében is.

Ha **szépirodalomról** van szó, akkor a sakk témájú alkotások között mindenképp helye van Stefan Zweig Sakknovella című művének. Hasonlóan jelentős alkotás Vladimir Nabokov: A Luzsin-védelem című regénye. A magyar alko-

tások közül mindenképp kiemelendő Berg Judit Alma – A sötét birodalom című regénye. A felsorolásból kihagyhatatlan a nagy klasszikus, Kosztolányi Dezső Sakk-matt című novellája, valamint Tandori Dezső szenzációs rejtvény-verse, A betlehemi istállóból egy kis jószág kinéz című. Márai Sándor „A sakk avagy a játékos” című filozófiai poémájában a világ és az ember történetét fogalmazza meg a keletkezéstől egy apokaliptikus végig. Mindezt egy sakkjátszma keretében, az Úristen és egy titokzatos játékos között. Karinthy Frigyes sakkszeretetével kapcsolatos anekdota, hogy amikor Aljechin, a neves sakkvilágbajnok Magyarországra láto-

gatott, egy 30 fős szimultán sakkjátszmában az ellenfelek között ott volt Karinthy Frigyes is. Aljechin magabiztosan lépkedett tábláról táblára, de amikor odaért Karinthy táblájához, a szeme kikerekedett. Lépett egyet, majd félrehívta a csapat kapitányát, és azt kérdezte: ez meg ki volt? És Karinthy felé mutatott, aki táblája fölött elmerülten gondolkodott. – Karinthy Frigyes, a legnagyobb magyar humorista-író. – Ja, vagy úgy! – nevetett fel a sakkmester. – Szóval humorista. Na, nem baj, akkor is megverem.

Marcel Duchamp hivatásos sakkozó, a francia olimpiai válogatott tagja és avantgárd képzőművész volt. Két szenvedélyét gyakran ötvözte alkotásaiban

Napjaink **táncművészeti** alkotásai közül kiemelkedő a Botafogo Táncegyüttes produkciója, hiszen megpróbálkozott a lehetetlennel: eltávolítani egy sakkjátszmát. A társulat egy különleges utazásra hívja a nézőket, ahol az együttes különleges, egyedi táncos formanyelve teremt közös teret ember és ember között.

A **filmművészetben** a sakkmotívum egy örök visszatérő téma James Bondtól Harry Potterig. A talán legismertebb sakk témájú film a Bobby Fischer és Borisz Szpasszkij közötti, 1972-es világbajnoki mérkőzést feldolgozó Pawn Sacrifice című életrajzi dráma vagy a hasonló tematikájú Searching for Bobby Fischer című film. Ingmar Bergman rendezte. A hetedik percét szintén a sakk filmtörténetének egyik meghatározó alkotása, ahogyan a legendás 1942-es Casablanca is. (globalchessfestival.com)

Többször megfilmesítették a két sakkzseni, Borisz Szpasszkij és Bobby Fischer életét. A képen ők ketten láthatók gyerekkorukban

Megvan minden sakkfigura?

**Az olvasás egyéniséget
okozhat és súlyosan
megtöri a fantázia
kockázatát!**

Szegény béka

A varangyos béka egy útkereszteződéshez ér. A jelzőtáblán ez áll:

Balra a szépek, jobbra az okosak!

A béka megszólal:

– Most szakadjak ketté?

Amerikában

A spanyol hóditók megérkeznek Dél-Amerikába. A járőrök elindulnak a hegyekbe, és találkoznak két indiánnal. Az egyiket megszólítják:

– Mondd, te inka vagy?

– Igen, de a barátom még inkább.

Falak

Két fal beszélget:

– A sarkon találkozunk.

Jósnőnél

A jósnő nézegeti egy fiatalember tenyerét:

– Hatvanéves koráig sokat fog szenvedni amiatt, hogy kevés pénze lesz.

– És utána?

– Utána már megszokja...

Gézengúzok

Két gyerek érdeklődve figyel az újonnan esettett ifjú párt.

– Megjesszem őket? – kérdezi az egyik srác.

– Majd én – mondja a másik, és már szalad is a fiatal férjhez:

– Gratulálok, papa, igazán jól választottál!

Skót vicc

– Miért megy a skót négykézláb vásárolni?

– ?

– Hogy meglássa a legalacsonyabb árakat...

Esernyő

A szórakozott professzor keresi az esernyőjét, amit egy boltban hagyott. Bárhova megy, mindenhol azt mondják neki, hogy ott nincs. Végre a tizedik helyen megkerül az ernyő.

– Maga az egyetlen becsületes boltos – mondja a professzor –, a többi mind letagadta...

Modern papa

A modern apa így figyelmezteti a kisfiát:

– Most pedig gyorsan ül le a számítógép elé, pötyögtesd le az esti imát, aztán egy-kettő, gyereünk az ágyba!

Matek

Pistikét felelteti a tanító néni matematikából:

– Mennyi tíznek a fele?

– Fél tíz – válaszol szemrebbenés nélkül Pistike.

Alvás előtt

– Gyerekek, ne veszekedjétek, elég széles az ágy kettőtöknek – szól be a szobába a mama.

– Igen, de Döncike közepén akar aludni, és azt mondja, hogy én aludjak a két szélén!...

Csomó

– Bandika, miért kötsz folyton csomókat a zsebkendődre, ha koncerten vagy?

– Hogy el ne felejtsem a szép dallamokat...

Ragozás

– Ragozáztok a menni igét jelen időben!

– Én megyek... te méész... ő megy...

– Kicsit gyorsabban!

– Én szaladok, te szaladsz, ő szalad...

És még egy

Így szól a skót a fiához:

– Ha nem eszed meg a reggelit, kapsz egy pennyt.

A fiú nem eszi meg, megkapja a pennyt. Eljön az ebéd ideje. Így szól az apa a fiához:

– Te gyerek, ha meghagyod az ebédet, kapsz két pennyt.

A gyerek otthagyja az ebédet, így lesz három pennyje. Este így szól az apa:

– Ha nem adod vissza a három pennyt, nem kapsz vacsorát!

Kérdő mondat

– Misi, mondj egy kérdőmondatot! – szólítja fel a tanár a fiút.

– Jó. Mikor lesz vége az órának?

Sportol

– Sportolsz?

– Igen. Jógázom. Ráereszkedem a gerincem végére, és erősen figyelek egyetlen pontra.

– És mi az a pont?

– A televízió.

Príma fal

Minőségi átvétel van egy új lakóházban. Az egyik kőműves a szobában marad, a másik kimegy a konyhába.

– Figyelj, Feri – szól az, aki a szobában maradt –, hallasz engem?

– Igen.

– És látsz is?

– Csak homályosan.

– Oké, akkor ez egy príma fal!

Piaci

Amálka először lát a piacon málnát. Odaszól az anyukájának:

– Nézd, anyu! Libabőrös lett a cseresznye!

Szárazság

– Hogyan ismeri fel az indián, hogy a folyó kiszáradt?

– ?

– Porfelhő követi a kenuját...

Lovagol a skót

– Miért vesz a skót csak fél sarkantyút, amikor lovagolni akar?

– Mert rájött, hogy amikor a ló egyik felét megüti, a másik fele is megy vele...

Borz

– Mi lesz a borzból, ha felcsap hippinek?

– ?

– Torzonborz.

Joghurt

– Mit iszol, Gyurka? – kérdezi Rudi.

– Joghurtot.

– És miért?

– A joghurt nagyszerű tejtermék, mert aki issza, akár száz évig is élél.

Rudi nézi a joghurtot, aztán így szól:

– Én ezt nem hiszem el.

– És miért nem? – néz rá Gyurka.

– Mert az imént esett bele a poharadba egy légy, és azonnal kimúlt!

Texasban

A texasi orvost megkérdezik, minek köszönheti egy beteget, a 103 éves Jim apó, hogy ilyen magas kort ért meg.

– Részben az én gondos kezelésemnek – válaszol az orvos –, részben pedig annak, hogy 1920-ban a rendőrség nem tudta kinyomozni, hogy ki lőtte le a seriffet...

Barack

Kovács bácsi megkérdezi Pistikét:

– Kérsz barackot?

– Persze! Kovács bácsi ad a fiú fejére egy barackot, majd újból megkérdezi:

– Kérsz még egyet?

– Köszönöm szépen, nem – feleli Pistike. – Befőttnék vagy lekvárnak jobban szeretem...

Rajzórán

Rajzórán az a feladat, hogy a tanulók legegyszerűbben rajzoljanak. Gyuri gondolkodik egy ideig, majd zöldre festi az egész lapot. A tanárno megkérdezi tőle:

– Gyuri, hol a tehén?

A gyerek rávágja:

– Már jóllakott, és hazament!

Melyiket írtuk le helyesen?

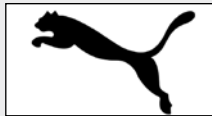
1. munka társ eszébejut tápanyagszegény
2. hármas ikrek hármasszámú hármas ugrás
3. Közép Európa Közép-Európa közép Európa
4. nagy hangú nagy-hangú nagyhangú
5. naggya nadja naggya
6. apraja-naggya apraja naggya aprajanaggya

Kinek a logója?

1. Mozilla Firefox HTC Android

3. Jaguár Puma Nike

4. Microsoft Playmobil Linux

2. Londa Schwarzkopf Wella

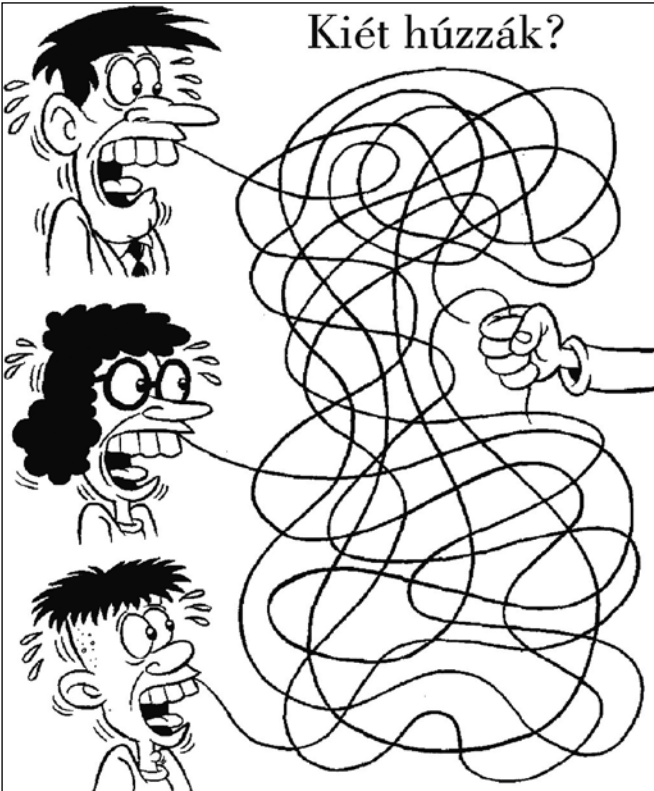

Bölcsek

Négy barát, Fehér, Fekete, Barna és Zöld úr a helyi sörözőben találkozik karácsonykor, hogy megajándékozza egymást. Mindegyikük színes inget ajándékoz valakinek, és mindegyikük inget kap ajándékba. Amikor a pultos próbálja felidézni a történeteket, csak a következő részletek jutnak az eszébe.

1. Egyik férfi sem adott vagy kapott ugyanolyan színű inget, mint a neve.
2. Fehér úr fekete inget ajándékozott.
3. Zöld úr Fekete urat ajándékozta meg.
4. Az ingek ugyanolyan színűek voltak, mint a négy barát neve.
Segítsen a pultosnak visszaemlékezni: ki mit adott kinek?

Kiét húzzák?

Nyelvtörők

Föld bömböl, dörög, ördögökhöz könyörög.

Kedden kedvem kerekedett kocsikázni. Kocsikázás közben Károly kocsisom keze kitörött, kérem kedves Katica kisasszonyt, küldjön kilenc kiló köleskását Károly kocsisom kitörött kezére.

Cirkuszi csibecombsont.

Lenin mauzóleumának milleniumi lelinóleumozása.

Tekerjétek emerre, ne legyetek leverve, jelenjétek meg egyes helyeken kedves emberekkel, legyen eszetek, de nevesetek rengeteget, rendezen szeresettek, keressetek eleget, de legyetek emberek. (Kiss Ádám)

A szamaránál is szomorúbb.

Szemere sem szerzett hamarabb számlány számarat szomorú számará számára, ezért sok szomorú számarkönny szemerkélt a számránál szomorúbb Szemere szomorú számará szeméből.

Azt mondták a hatalmasok: akinek a hat alma sok, az már ahhoz hatalmas ok, hogy ne legyen hatalma sok!

Te tevél tevévé engem eleve, Teveled nem ér fel tevefej tétova veleje. (Romhányi József)

Netán platán, netán palánta, netán tán platánpalánta?

Modern közmondások

Ép hardverben ép szoftver.

Nézd meg a nevelőanyját, vedd el az élettársa második házasságából származó lányát!

Ritka, mint a fehér kóla.

Kétszer küldi el az e-mailt, aki gyorsan küldi el az e-mailt.

Jobb ma egy notebook, mint holnap egy szerver.

Ravasz, mint a sakkautomata.

A szomszéd gépe mindig gyorsabb.

Szövegszerkesztőből nem lesz vírusölő.

Ki mint install, úgy szörfözik.

Amilyen a login, olyan a bejelentkező képernyő.

Vág az esze, mint az intelligens mosópornak.

Mutasd a háttérképed, megmondom, ki vagy!

Bízzál Istenben, és mentsél rendszeresen!

Sok könyvtár közt elvész a file.

Aki korpa közé keveredik, megeszik a vegetáriánusok.

Közös számítógépnek tele van a gyökérkönyvtára.

A hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta robotot.

Több, mint virtual memory.

TALÁLD KI!

Mi a negyedik?

Van négy hajó egymástól mind 100-100 méterre, egy 3 evezősoros gálya, egy 3 árbócos vitorlás, és egy csatahajó. Mi a negyedik?

(Megoldás:
Melyiket írtuk le helyesen? – tápanyagszegény, hármas ikrek, Közép-Európa, nagyhangú, naggya, apraja-naggya
Kinek a logója? – 1. Android, 2. Wella, 3. Puma, 4. Linux
Mi a negyedik? – Tengeralátjáró vagy légújító
Bölcsek – 3 lehetséges megoldás van:
1. Fehér úr fekete inget adott Barna úrnak, Fekete úr zöld inget adott Fehér úrnak, Barna úr fehér inget adott Zöld úrnak, Zöld úr barna inget adott Fekete úrnak.
2. Fekete úr barna inget adott Zöld úrnak, Fehér úr fekete inget adott Barna úrnak, Barna úr zöld inget adott Fehér úrnak, Zöld úr fehér inget adott Fekete úrnak.
3. Fehér úr fekete inget adott Barna úrnak, Fekete úr zöld inget adott Fehér úrnak, Barna úr fehér inget adott Zöld úrnak, Zöld úr barna inget adott Fekete úrnak.)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Őszintén sajnáljuk azt az elefántot, melynek meg kell tanulnia a fejenállást. Egyáltalán ez hogyan lehetséges? Talán az állatidomár tudna erre a kérdésre válaszolni, ám ilyen ismerősünk nincs. Valójában épp ez volt 11. számunk nyereménykérdésére a válasz. A cirkuszban látható állatokat ugyanis az idomár tanítja be, hosszú időre, sok türelemre van szükség munkájához, ám ez még nem jelenti azt, hogy helyénvalónak is tartjuk. Egyre több helyen szólalnak meg az emberek az állatidomítás ellen, mivel ez, bármennyire is látványos, nem más, mint kínzás. Bárhogy is gondoljuk, a helyes választ sok állatbarát olvasónk küldte be, közülük a szerencse a **horgosi Tillinkó Lucára, a Kárász Karolina iskola ötödikére** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

Következő nyereménykérdésünk is a mellékelt fotóhoz kapcsolódik. Jól néztek meg, milyen állatot láttok rajta? Könnyű kérdés, még szebb fotó, melyet a szabadkai J. J. Zmaj iskola 1. c osztálya készített és küldött be szerkesztőségünkbe.

Ha rájössz a válasza, ne sokat tétovázz, küldd el mielőbb címünkre, és ajándékkönyvet nyerhetsz! Megfejtéseket **április 16-áig** várjuk. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is!

Egy pályázat és díjazottjai

A szabadkai Politechnikai Iskola és a Székely Tibor Eszperantó Egyesület által közösen meghirdetett, Székely Tibor nyomdokain elnevezésű irodalmi, képzőművészeti és fényképpályázat március 28-án ünnepélyes keretek között – kiállítással egybekötött díjkiosztóval – zárult.

A szabadkai J. J. Zmaj iskola tanulói sikeresen szerepeltek ezen a megmérettetésen is, 1. díjas Erdélyi Pataki Máté (1. c), 2. Babcsányi Léna és Csákány Petra (1. c), 3. Kávai Renáta (5. c). Ahmetagić Hana, Gombás Tamás (1. c) és Kujundzity Tifani (5. c) elismerésben részesült.

FELHÍVÁS

Kőketánc huszonharmadszor

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének népzenei szakosztálya huszonharmadik alkalommal hirdeti meg az általános iskolások énekes népi játé- és néptáncvetélkedőjét.

A jelentkezők a következő kategóriákban és korcsoportokban versenyezhetnek 1. énekes népi gyermekjáték – nagycsoportos óvodások, alsósok, 2. néptánc – alsósok, felsősök, 3. népszokások – mindhárom korcsoport, és lehet vegyes is. A vegyes és felsős korcsoportokban a fellépők tíz százalékánál ne legyen több a középiskolás tag. Szóló kategória nincs a vetélkedőn.

A fellépők legfeljebb 5 perces műsort adhatnak elő. A csoportok létszáma nem haladhatja meg a 30-at. A kísérőzenekarok életkora nem számít, élő zenei kíséret vagy a csoport önálló éneke jön számításba. Egyénileg, csoportosan, iskolánként vagy művelődési egyesület által lehet benevezni. **2019. május 17-én és 18-án tartjuk a vetélkedőt az óbceci Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben.** A versenyt szakzsűri értékeli és véleményezi. **A jelentkezési határidő 2019. április 20.**

Bővebb tájékoztatást a 064-81-95-216-os mobiltelefonon kaphatnak Szabó Gabriellánál. A jelentkezéseket a következő címre várjuk elektronikus levélben: szabogabriella848@gmail.com. Levélben a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör, Nikola Tesla 38., Pf. 51. 21220 Óbecse címre jelentkezhetnek, a borítékra írják rá: **KŐKETÁNC**.

A következő adatokat kérjük: a csoport neve, az iskola vagy művelődési egyesület neve, lakcím, irányítószám, telefon, felkészítő pedagógus, művészeti vezető, koreográfus, a csoport létszáma, a zenekar létszáma, kísérő hangszerek, az összeállítás címe, a műsor ideje, kategória, korcsoport.

A jelentkezési lap a vmpe.org.rs weboldalon található.

A foton a díjazottak László Aranka, az Eszperantó Egyesület tagja és Emília tanítónő társaságában

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srspe, Novi Sad
82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdasági Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaiipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs